

Cynnwys

Rhaglen	2
Cofnodion y cyfarfod diwethaf	6
8 (i) Hunan Arfarniad Ysgol Brithdir	10
8 (ii) Hunan Arfarniad Ysgol Tanycastell	13
8 (iii) Hunan Arfarniad Ysgol Pont y Gof	16
8 (iv) Hunan Arfarniad Ysgol Tregarth	20
9 (a) Cofnodion drafft cyfarfod Cymdeithas CYSAGau Cymru	25
9 (c) Enwebiadau ar gyfer Pwyllgor Gwaith Cymdeithas CYSAGau Cymru	31

Gwasanaeth Democraidd
Democratic Service
Swyddfa'r Cyngor
CAERNARFON
Gwynedd
LL55 1SH

Cyfarfod / Meeting

CYNGOR YMGYNGHOROL SEFYDLOG ADDYSG GREFYDDOL
STANDING ADVISORY COUNCIL ON RELIGIOUS EDUCATION

Dyddiad ac Amser / Date and Time

2.00 p.m. DYDD MERCHER, 25 MEHEFIN 2014

2.00 p.m. WEDNESDAY, 25 JUNE 2014

Lleoliad / Location

Siambr Dafydd Orwig

Swyddfeydd y Cyngor

Stryd y Jêl

CAERNARFON

Noder y man cyfarfod, o.g.y.dd. / Please note the venue

Pwynt Cyswllt / Contact Point

GLYNDA O'BRIEN

01341 424 301

Dosbarthwyd: 17.06.14

CYNGOR YMGYNGHOROL SEFYDLOG ADDYSG GREFYDDOL STANDING ADVISORY COUNCIL ON RELIGIOUS EDUCATION

AELODAETH / MEMBERSHIP (7)

Plaid Cymru (3)

Y Cynghorwyr/Councillors

Huw Edwards

Sedd Wag

Selwyn Griffiths

Annibynnol / Independent (2)

Y Cynghorwyr / Councillors

Tom Ellis

Jean Forsyth

Llais Gwynedd (2)

John Brynmor Hughes

Louise Hughes

Aelodau Ex-officio/Ex-officio Members –

Cadeirydd ac Is-Gadeirydd y Cyngor/Chairman and Vice-Chairman of the Council –
Y Cynghorwyr / Councillors Dewi Owen a / and Dilwyn Morgan

Cristnogion a Chrefyddau Eraill / Christians and Other Religions

Yr Eglwys Fethodistaidd / Methodist Church - Mr Wyn Myles Meredith

Undeb Bedyddwyr Cymru / Union of Welsh Baptists - Mrs Ruth Davies

Eglwys Bresbyteraidd Cymru / Presbyterian Church of Wales - Disgwyl Enwebiad / Awaiting Nomination

Yr Eglwys yng Nghymru / Church in Wales - Parch. / Rev. Robert Townsend

Yr Annibynnwyr / The Independents – Mr Cynrig Hughes

Yr Eglwys Gatholig / Catholic Church - Mrs Eirian Bradley Roberts

Athrawon / Teachers

ASCL - Mrs Alwen Watkin

UCAC - Mr Noel Dyer

NAS/UWT - Mrs Miriam Angharad Amlyn

NUT - Mr Euron Hughes

ATL - Disgwyl enwebiad / Awaiting Nomination

NAHT - Mrs Lisabeth Roberts

Aelodau Cyfetholedig / Co-opted Members

Mr Rheinallt Thomas

Mr Gwyn Rhydderch

Y Parch. Aled Davies

R H A G L E N

1. **Gweddi**

2. **Ethol Cadeirydd**

I ethol Cadeirydd am y flwyddyn 2014/15.

3. **Ethol Is-gadeirydd**

I ethol Is-gadeirydd am y flwyddyn 2014/15.

4. **Ymddiheuriadau**

I dderbyn unrhyw ymddiheuriadau am absenoldeb.

5. **Datgan Cysylltiad Personol**

Derbyn unrhyw gysylltiad personol

6. **Materion Brys**

I nodi unrhyw eitemau sy'n fater brys ym marn y Cadeirydd fel y gellir eu hystyried.

7. **Cofnodion**

Bydd y Cadeirydd yn cynnig y dylid llofnodi cofnodion y cyfarfod o CYSAG a gynhaliwyd ar ddydd Mercher, 19 Chwefror 2014.

(Copi'n amgaaedig - Papur Gwyn)

8. **Hunan Arfarniadau Ysgolion**

I gyflwyno crynodeb o Hunan Arfarniad yr ysgolion canlynol:

- (i) Ysgol Brithdir
- (ii) Ysgol Tanycastell
- (iii) Ysgol Pont y Gof
- (iv) Ysgol Tregarth

(Copi'n amgaaedig - Gwyrdd)

9. **Cymdeithas CYSAGau Cymru**

(a) I dderbyn cofnodion drafft cyfarfod Cymdeithas CYSAGau Cymru a gynhaliwyd ar 27 Mawrth 2014 yng Nghaerffili.

(Copi'n amgaaedig - Papur Hufen)

(b) I nodi bod cyfarfod nesaf y Gymdeithas uchod i'w gynnal ar 2 Gorffennaf 2014 yn Siambr Cyngor Sir Powys, Llandrindod Wells.

(c) I bleidleisio ar enwebiadau i Bwyllgor Gwaith Cymdeithas CYSAGau Cymru.

(Copi'n amgaaedig – Papur pinc)

C.Y.S.A.G. - CYNGOR YMGYNGHOROL SEFYDLOG AR ADDYSG GREFYDDOL 19/02/14

Yn Bresennol:

Y Cynghorydd Selwyn Griffiths – Cadeirydd

Aelodau Cyngor Gwynedd : Y Cynghorwyr Jean Forsyth, Louise Hughes a Llywarch Bowen Jones.

Cristnogion a chrefyddau eraill: Mrs Ruth Davies (Undeb Bedyddwyr Cymru), Mr Cynrig Hughes (Yr Annibynwyr), Mr Wyn Myles Meredith (Yr Eglwys Fethodistaidd)) a'r Parchedig Robert Townsend (Yr Eglwys yng Nghymru).

Aelod Cyfetholedig: Mr Rheinallt Thomas

Athrawon: Mr Noel Dyer, (UCAC), a Mrs Miriam Amlyn (NAS/UWT)

Swyddogion: Mr Ken Robinson (Swyddog Addysg Cynorthwyol a Chlerc CYSAG), Miss Bethan James (Arweinydd System GwE) ac Ioan Hughes, (Swyddog Cefnogi Aelodau a Chraffu).

Ymddiheuriadau: Y Cynghorydd Tom Ellis y Cynghorydd Gareth Thomas a Mrs Alwen Watkin (ASCL)

1. **GWEDDI**

Agorwyd y cyfarfod gyda gweddi gan y Cynghorydd E.Selwyn Griffiths

2. **DYMUNIADAU GORAU**

Cyfeiriodd y Cadeirydd at anhwylder diweddar Mrs Alwen Watkin, (ASCL) a'r Cynghorydd Tom Ellis ac anfonwyd cofion atynt.

3. **DATGAN BUDDIANT PERSONOL**

Ni dderbyniwyd datganiad o fuddiant personol gan unrhyw aelod oedd yn bresennol.

4. **COFNODION**

Llofnododd y Cadeirydd gofnodion o'r pwyllgor hwn a gynhaliwyd ar 23 Hydref, 2013, fel rhai cywir.

5. **CERDDORIAETH MEWN ADDOLIAD**

Rhodddwyd cyfle i'r Parchedig Robert Townsend gyfeirio at lyfr o ganeuon crefyddol newydd a gyhoeddwyd yn ddiweddar.

Eglurodd ei fod wedi bod yn awyddus ers tro i drefnu ar gyfer cael gwell o amrywiaeth o ganeuon i'w defnyddio mewn addoliad mewn ysgolion.

Yn sgil hyn cysylltodd â cherddorion crefyddol o wahanol enwadau a gofyn iddynt gyfansoddi caneuon addas. O ganlyniad cafwyd 61 o ganeuon 42 ohonynt yn Gymraeg neu'n ddwyieithog a'r gweddill yn Saesneg.

Bellach mae'r caneuon wedi eu cyhoeddi mewn llyfr dan yr enw 'O Dduw ein Tad'. Yn ogystal darparwyd cryno ddisgiau gyda cherddoriaeth gefndirol a geiriau'r caneuon fel y gellir eu dangos drwy gyfrwng 'power point'.

Ychwanegwyd bod gŵr busnes Cristnogol, oedd yn dymuno bod yn ddiennw, wedi noddi'r cynllun ar gyfer sicrhau fod pecyn o'r caneuon yn cael ei anfon am ddim i bob ysgol gynradd yn y chwe sir yng ngogledd Cymru.

Esboniwyd ymhellach na fydd unrhyw un yn gwneud elw o'r fenter. Talwyd y costau argraffu ac ati gan Esgobaeth Bangor a byddant ar gael ar wefan yr Esgobaeth am £10 y copi.

Cynhelir lansiad swyddogol ddydd Mercher, 5 Mawrth, sef dydd Mercher y Lludw.

Croesawyd y wybodaeth a phwysleisiodd y cadeirydd fod caredigrwydd y gŵr busnes o werth neilltuol. Gofynnwyd i'r Parchedig Robert Townsend estyn diolch yr aelodau i'r gŵr.

6. HUNAN ARFARNIADAU YSGOLION

Tywysodd y Swyddog Addysg Cynorthwyol a Chlerc CYSAG yr Aelodau drwy'r hunan arfarniadau isod gan nodi bod 2 ysgol wedi ymateb i'w gais i gyflwyno hunan arfarniadau yn dilyn arolygiadau diweddar.

(i) Ysgol Edmwnd Prys Gellilydan

Nodwyd bod cynnydd da i'w weld mewn Addysg Grefyddol ar draws yr ysgol uchod. Ychwanegwyd fod tystiolaeth yn llyfrau'r plant a chanfyddiadau monitro y dysgu a'r addysgu yn dangos fod safonau yn dda ar draws yr ysgol.

Cyfeiriwyd yn benodol at y sesiynau Amser Cylch a gynhelir yn rheolaidd yn y dosbarthiadau. O ran budd i'r disgyblion, nodwyd bod y sesiynau yma yn cyfrannu at ddatblygu agweddau cadarnhaol tuag at rannu problemau ac i deimlo empathi tuag at ei gilydd. Yn ogystal, maent yn hyrwyddo sgiliau trafod, gwrando ac ymateb i eraill yn dda iawn.

Nodwyd bod cysylltiad agos rhwng yr ysgol ag elusennau dyngarol, a bod yr ysgol hefyd wedi 'mabwysiadu' plentyn mewn gwlad dramor ac yn cyfrannu'n fisol at y cynllun yma. Nodwyd bod Addoli ar y Cyd, ar y cyfan, yn gwneud cyfraniad arwyddocaol at ddatblygiad ysbrydol, moesol, cymdeithasol a diwylliannol y plant.

Mewn ymateb i ymholiadau, nodwyd :-

- ei bod yn drefn gyffredin iawn i athrawon CPA (Cynllunio Paratoi ac Asesu) addysgu ym maes Addysg Grefyddol;
- bod neilltuo o leiaf awr yr wythnos ar gyfer Addysg Grefyddol ar draws Cyfnod Allweddol 2 yn dderbyniol.

(ii) Ysgol Brynrefail

Nodwyd mai'r Parchedig Robert Townsend yw cadeirydd Llywodraethwyr yr ysgol uchod, ond nodwyd nad oedd angen iddo adael y siambr a chymerodd ran yn y drafodaeth.

Nodwyd bod y deilliannau a'r ddarpariaeth mewn Addysg Grefyddol yn dda yn yr ysgol. Cadarnhawyd bod canrannau A/C wedi cynyddu o 55.6% i 60.5% ac A/E o 66.7% i 77.8%.

Derbyniwyd bod materion i gael sylw yng nghyfnod allweddol 3, cyfnod allweddol 4 a chyfnod allweddol 5.

Yn yr hunan arfarniad cyfeirir at adroddiad Estyn, yn dilyn arolygiad ym mis Tachwedd, 2012, oedd yn nodi fod “yr ysgol yn bodloni'r holl ofynion statudol mewn perthynas ag Addysg Grefyddol statudol.”

O safbwynt Addoli ar y cyd nodir bod y ddarpariaeth yn dda.

Nododd aelod fod y rhan helaethaf o'r ysgolion yn yr hunan arfarniadau yn dyfarnu'r safon fel bod yn 'dda' Gofynnodd a oedd tuedd i'r ysgolion fod yn amheus o ddyfarnu eu hunain fel bod yn 'rhagorol' neu a ddylid ystyried ffyrdd o godi safonau fel eu bod yn 'rhagorol.'

Mewn ymateb dywedodd Arweinydd Sustem GwE ei bod ar ddeall fod disgwyliadau Estyn yn codi ac y gellid gweld ysgolion yn dyfarnu safon y gwaith mewn perthynas ag Addysg Grefyddol, fel bod yn 'ddigonol'.

Fodd bynnag, dywedodd fod ysgolion yn dod yn fwy ymwybodol o ddisgwyliadau safon dda, ac yn ymateb pan mae angen cyrraedd y safon. Ychwanegodd mai'r her ar hyn o bryd yw gweithio gydag ysgolion fel y gellir cyrraedd y safon ragorol.

7. Y FFRAMWAITH LLYTHRENNEDD A RHIFEDD CENEDLAETHOL AC ADOLYGIAD O GWRICWLWM CENEDLAETHOL CYMRU

Cafwyd cyflwyniad gan Arweinydd Sustem GwE yn ymdrin â Fframwaith Llythrennedd a Rhifedd Cenedlaethol ac adolygiad o Gwricwlwm cenedlaethol Cymru.

Ymhelaethodd gan nodi mai'r her sy'n wynebu athrawon Addysg Grefyddol ysgolion uwchradd yw datblygu sgiliau rhifedd o fewn cyd-destun Addysg Grefyddol, a gwneud hynny yn ystyrlon.

Nodwyd bod yr athrawon ar dir cadarnach o safbwynt llythrennedd, ond bod disgwyliadau pendant wedi eu gosod.

Rhoddyd cyfle i'r aelodau i ofyn cwestiynau, ac ymatebwyd yn briodol.

7. CYMDEITHAS CYSAGau CYMRU

(a) Cyflwynwyd, er gwybodaeth, gofnodion cyfarfod diwethaf o'r Gymdeithas, a gynhaliwyd ar 10 Hydref, 2013.

PENDERFYNWYD derbyn y wybodaeth.

(b) Cyflwynwyd, er gwybodaeth, adroddiad ar weithgareddau Cymdeithas CYSAGau Cymru 2012 -13.

Nodwyd y cynhelir cyfarfod nesaf y Gymdeithas yng Nghaerffili ar 27 Mawrth, 2014.

PENDERFYNWYD:-

a) Derbyn y wybodaeth;

b) Enwebu'r aelodau canlynol i gynrychioli CYSAG Gwynedd ar Gymdeithas CYSAGau Cymru:-

Y Parchedig Robert Townsend; Mrs Miriam Angharad Amlyn a Mr Wyn Myles Meredith.

c) Derbyniwyd llythyr yn gwahodd CYSAG Gwynedd i enwebu aelod newydd o Bwyllgor Gwaith CCYSAGAUC. Esboniwyd na allai unrhyw GYSAG enwebu aelod os oedd cynrychiolydd ganddynt eisoes ar y Pwyllgor Gwaith.

Cymerir pleidlais ar yr enwebiadau a dderbynnir yng Nghyfarfod Blynyddol y Gymdeithas ym mis Mehefin.

PENDERFYNWYD enwebu Mr Wyn Myles Meredith fel aelod newydd o Bwyllgor Gwaith CCYSAGAUC.

8. ADRODDIAD BLYNYDDOL GWYNEDD 2012/13

Nodwyd nad oedd yr Adroddiad Blynyddol ar gael i'w dosbarthu, ond cadarnhawyd y byddai'r aelodau'n eu derbyn mewn da bryd.

Fodd bynnag, cyn cau'r drafodaeth, atgoffwyd aelodau fod yr adroddiad yn creu cyfle i'r CYSAG ystyried pa mor llwyddiannus maent wedi bod mewn perthynas â chodi safonau Addysg Grefyddol.

Yn sgil hyn, gwnaed awgrym gan Arweinydd Sustem GwE y dylid gweithio er mwyn grymuso eu trefn o hunan arfarnu drwy sefydlu cynllun gweithredu syml. Ychwanegodd y gallai'r gwaith o fewn y cynllun gweithredu gynnwys amrywiol bethau, megis eangu cynlluniau cydweithredu a phwyso ar benaethiaid i adnabod anghenion Addysg Grefyddol.

PENDERFYNWYD bod camau'n cael eu cymryd er sefydlu cynllun gweithredu syml.

Dechreuodd y cyfarfod am 2:00 pm a daeth i ben am 3.40 pm

CADEIRYDD

Rhesymeg

Rheolir Addysg Grefyddol yn lleol gan Gyngor Ymgynghorol Sefydlog ar gyfer Addysg Grefyddol (CYSAG). Mae'n cynnwys tri phwyllgor: cynrychiolwyr prif draddodiadau crefyddol yr ardal, cynrychiolwyr athrawon a chynrychiolwyr yr awdurdod lleol. Prif swyddogaeth CYSAG yw, 'cynghori'r awdurdod ar y cyfryw faterion sy'n gysylltiedig ag addoli crefyddol mewn ysgolion sirol ac â'r addysg grefyddol sydd i'w rhoi yn unol â maes llafur cytûn ag y bydd yr awdurdod yn eu cyfeirio at y cyngor neu ag y gwêl y cyngor yn dda'. (Deddf Diwygio Addysg 1988 a.11(1)(a))

Cred CYSAG Gwynedd y dylai'r cyngor hwn fod yn seiliedig ar wybodaeth gyfredol gan obeithio y bydd y canllawiau sy'n dilyn yn galluogi penaethiaid i gefnogi CYSAG yn ei dyletswyddau.

Yn y gorffennol, mae CYSAG Gwynedd wedi monitro addysg grefyddol ac addoli ar y cyd trwy:

- adolygu adroddiadau arolygu ESTYN;
- dadansoddi asesiadau athrawon a chanlyniadau arholiadau ysgolion uwchradd yr Awdurdod Lleol;
- cael adroddiadau rheolaidd gan gynrychiolwyr y gwasanaeth ysgolion/ymgynghorol lleol;
- gwahodd athrawon a phenaethiaid i rannu enghreifftiau o arferion da gydag aelodau CYSAG.

Ni fydd Fframwaith Arolygu newydd ESTYN bellach yn cyfeirio'n benodol at Addysg Grefyddol ac addoli ar y cyd. Mae CYSAG Gwynedd felly yn awyddus i fanteisio ar y cyfundrefnau a'r arferion a ddefnyddir ar hyn o bryd gan benaethiaid ac athrawon wrth iddynt baratoi at y Fframwaith Arolygu newydd. Yng nghyfarfod CYSAG Gwynedd ar 13 Hydref 2010, penderfynwyd y byddai CYSAG yn cyflawni ei chyfrifoldebau statudol trwy wahodd ysgolion i rannu eu hunan arfarniad o Addysg Grefyddol, addoli ar y cyd a datblygiad ysbrydol a moesol disgyblion gyda'r aelodau.

Gofynnir yn garedig i ysgolion cynradd ac uwchradd gyflwyno crynodeb o hunan arfarniad yr ysgol i sylw clerc CYSAG Gwynedd yn ystod y flwyddyn pan fydd ESTYN yn arolygu'r ysgol.

Manylion cyswllt: (kenrobinson@gwynedd.gov.uk) 01286 679888

Enw (Clerc CYSAG): Ken Robinson.

Cyfeiriad: Swyddfa Addysg Ardal Arfon, Cyngor Gwynedd, Caernarfon, Gwynedd, LL55 1SH.

Ers 2008, mae CYSAGau ar draws Cymru wedi mabwysiadu neu addasu'r Fframwaith Enghreifftiol Cenedlaethol ar gyfer Addysg Grefyddol (APADGOS, 2008) fel eu maes llafur cytûn lleol. Mae aelodau'r Panel Ymgynghorol Cenedlaethol Addysg Grefyddol wedi croesawu'r cysondeb hwn ar draws Cymru gan eu bod wedi gallu cydweithio i baratoi canllawiau cyffredin i ysgolion a ChYSAGau. Mae amryw o GYSAGau yng Nghymru wedi mabwysiadu cyfundrefn neu broses debyg i'r un a amlinellir yn y ddogfen hon.

Enw'r Ysgol: Brithdir

Addysg Grefyddol

Cwestiwn Allweddol 1: Pa mor dda yw'r deilliannau mewn Addysg Grefyddol?

- Seilir yr hunan arfarniad ar arsylwadau gwersi, arfarniadau o waith disgyblion a chyfweliadau â disgyblion.
- Dylai ysgolion uwchradd gyfeirio at CA3, CA4 a CA5 (Astudiaethau Crefyddol ac Addysg Grefyddol) a chynnwys arfarniad o asesiadau athrawon ac/neu ganlyniadau arholiad.

Cyfeiriadau: Fframwaith Arolygu ESTYN Adran 1 a'r Maes Llafur Cytûn Lleol

Safonau mewn Addysg Grefyddol – cynnydd mewn dysgu

- Gwelwyd cynnydd da ar draws yr ysgol mewn Addysg Grefyddol.
- Mae'r pwyslais cynyddol ar sgiliau, medrau meddwl ac asesu ar gyfer dysgu yn ysgogi gweithgareddau amrywiol ac annibynnol.
- O edrych ar samplau gwaith a llyfrau'r disgyblion gwir amrywiaeth o gyflwyniadau sy'n adlewyrchu'r sgiliau.
- Rhoddir brofiadau amrywiol a heriol i'r disgyblion hynaf tra bod sgiliau darllen a chofnodi y Cyfnod Sylfaen yn dangos dealltwriaeth dda o ofnyon y Fframwaith Genedlaethol ar gyfer cyflwyno Addysg Grefyddol.
- Mae'r defnydd o TGCh mewn ymholiadau yn dda iawn, i ganfod gwybodaeth a chyflwyno darn o waith.
- Rhoddir cyfleoedd i'r holl ddisgyblion gyfrannu ar lafar i drafodaethau ar gwestiynau crefyddol a moesol.
- Cynhelir sesiynau Amser Cyloch yn rheolaidd yn y dosbarthiadau ac maent yn cyfrannu at ddatblygu agweddau positif tuag at rannu problemau ac i deimlo empathi tuag at ei gilydd. Maent hefyd yn hyrwyddo sgiliau trafod, gwranddo ac ymateb i eraill yn dda iawn.
- Mae cyswllt agos rhwng yr ysgol ag elusennau dyngarol megis Ambiwlans Awyr, Plant mewn Angen, Macmillan ayyb.
- Ar ddiwedd cyfnodau allweddol mae pob disgybl yn cyflawni Deilliant 5 ac mae hanner disgyblion y Cyfnod Sylfaen yn cyrraedd Deilliant 6 yn y maes Datblygiad Cymdeithasol a Lles ac Amrywiaeth; mae y rhan fwyaf yn cyflawni Lefel 4 neu 5 ym maes Addysg Grefyddol yn CA2.

Materion i gael sylw

- Parhau i ddatblygu sgiliau ymchwilol dysgwyr
- Parhau i ddatblygu gallu disgyblion i gynllunio, datblygu ac adfyfrio ar eu dysgu
- Sicrhau bod darnau ysgrifenedig estynedig yn cael eu cyflwyno yn dymhorol
- Sicrhau bod y Fframwaith Llythrennedd a Rhifedd yn cael eu cynnwys yn y pwnc.

Rhagorol		Da	✓	Digonol		Anfoddfaol	
-----------------	--	-----------	---	----------------	--	-------------------	--

Cwestiwn Allweddol 2: Pa mor dda yw'r ddarpariaeth mewn Addysg Grefyddol?

- Dylai hunan arfarniad ystyried y dangosyddion canlynol: yr amser a roddir i'r pwnc, gwybodaeth bynciol, arbenigedd a datblygiad proffesiynol yr athrawon, addasrwydd y rhaglen astudio ac amrediad yr adnoddau dysgu a ddefnyddir.
- Mae arfarniad o arsylwadau gwersi a gwaith disgyblion yn caniatáu i benaethiaid a phenaethiaid adran i ddod i farn am ansawdd yr addysgu mewn gwersi Addysg Grefyddol o fewn yr ysgol, a'r graddau y mae disgyblion yn cael eu cymell a'u hannog i gyrraedd safonau uchel.
- Dylai ysgolion cynradd gyfeirio at y ddarpariaeth 'Pobl, Credoau a Chwestiynau' ar gyfer dysgwyr y Cyfnod Sylfaen yn ogystal ag Addysg Grefyddol yn CA2.
- Dylai ysgolion uwchradd gyfeirio at CA3, CA4 a CA5 (Astudiaethau Crefyddol ac Addysg Grefyddol).

Cyfeiriadau: Fframwaith Arolygu ESTYN Adrannau 2.1 ac 2.2 a'r Maes Llafur Cytûn Lleol

Yr addysgu: cynllunio ac amrediad o strategaethau

- Mae ein cynlluniau yn rhoi cyfle i osod 'cwestiwn mawr' ar ddechrau tymor ac amrywiaeth o strategaethau yn ysgogi ymchwilio a chyflwyniadau annibynnol.
- Defnyddir adnoddau effeithiol i bwrpas cefnogi'r dysgu gan y disgyblion.
- Mae pennu meini prawf ar y cyd yn arwain i'r disgyblion hynaf ddewis rai eu hunain.
- Mae'r athrawes yn ymwybodol o bwysigrwydd gofyn cwestiynau agored er mwyn gwneud i'r disgyblion feddwl.
- Defnyddir cwestiynu effeithiol i ymestyn dealltwriaeth y disgyblion.
- Ceir disgwyliadau uchel gan yr athrawes a chynhaliadau gyson.
- Rhoddir bri ar waith dosbarth mewn gwasanaethau ysgol ac arddangosfeydd dosbarth.
- Gwneir defnydd helaeth o wefannau megis HWB a Cynnal fel adnoddau rhyngweithiol.

Materion i gael sylw							
<ul style="list-style-type: none"> Sicrhau cyfleoedd a gweithgareddau gwahaniaethol ar gyfer dysgwyr abl a thalentog. 							
Rhagorol		Da	✓	Digonol		Anfoddhaol	

Addoli ar y Cyd

Cwestiwn Allweddol 2: Pa mor dda yw'r ddarpariaeth ar gyfer addoli ar y cyd?							
Ydy'r addoli ar y cyd yn cydymffurfio â'r gofynion statudol?				Ydy		Nac ydy	
Cyfeiriadau: Fframwaith Arolygu ESTYN Adran 2.3.1, 'Arweiniad atodol ar arolygu Addoli ar y Cyd mewn ysgolion anenwadol' (ESTYN, Medi 2010), 'Addysg Grefyddol ac Addoli ar y Cyd' (Cylchlythyr y Swyddfa Gymreig 10/94)							
Nodweddion da mewn perthynas ag ansawdd yr Addoli ar y Cyd <ul style="list-style-type: none"> Cynhelir addoli ar y cyd ysgol gyfan bob wythnos yn ogystal â gwasanaethau dosbarth. Mae naws ysbrydol a moesol i'r gwasanaethau. Rhoddir cyfleoedd i bob disgybl gymryd rhan naill ai'n gyhoeddus neu trwy fyfyrio. Mae gwasanaethau dosbarth yn cynnwys darllen a thrafod storïau Beiblaidd a moesol. Mae gan yr ysgol amcanion clir o ran datblygiad moesol y plant a llwyddir i'w gwireddu gydag ethos ofalgar sy'n cwmpasu bywyd a gwaith yr ysgol. Cynhelir gwasanaethau Diolchgarwch a Nadolig yn y gymuned. Bydd y Gweinidog yn ymweld â'r ysgol yn fisol i gymryd gwasanaeth. 							
Materion i gael sylw mewn perthynas ag ansawdd yr Addoli ar y Cyd							
Rhagorol	✓	Da		Digonol		Anfoddhaol	

Llofnod: Nïa Roberts – cydlynnydd Addysg Grefyddol

C Ff Roberts (Pennaeth)

Dyddiad: 25/9/2013

Rhesymeg

Rheolir Addysg Grefyddol yn lleol gan Gyngor Ymgynghorol Sefydlog ar gyfer Addysg Grefyddol (CYSAG). Mae'n cynnwys tri phwyllgor: cynrychiolwyr prif draddodiadau crefyddol yr ardal, cynrychiolwyr athrawon a chynrychiolwyr yr awdurdod lleol. Prif swyddogaeth CYSAG yw, 'cynghori'r awdurdod ar y cyfryw faterion sy'n gysylltiedig ag addoli crefyddol mewn ysgolion sirol ac â'r addysg grefyddol sydd i'w rhoi yn unol â maes llafur cytûn ag y bydd yr awdurdod yn eu cyfeirio at y cyngor neu ag y gwêl y cyngor yn dda'. (Deddf Diwygio Addysg 1988 a.11(1)(a))

Cred CYSAG Gwynedd y dylai'r cyngor hwn fod yn seiliedig ar wybodaeth gyfredol gan obeithio y bydd y canllawiau sy'n dilyn yn galluogi penaethiaid i gefnogi CYSAG yn ei dyletswyddau.

Yn y gorffennol, mae CYSAG Gwynedd wedi monitro addysg grefyddol ac addoli ar y cyd trwy:

- adolygu adroddiadau arolygu ESTYN;
- dadansoddi asesiadau athrawon a chanlyniadau arholiadau ysgolion uwchradd yr Awdurdod Lleol;
- cael adroddiadau rheolaidd gan gynrychiolwyr y gwasanaeth ysgolion/ymgynghorol lleol;
- gwahodd athrawon a phenaethiaid i rannu enghreifftiau o arferion da gydag aelodau CYSAG.

Ni fydd Fframwaith Arolygu newydd ESTYN bellach yn cyfeirio'n benodol at Addysg Grefyddol ac addoli ar y cyd. Mae CYSAG Gwynedd felly yn awyddus i fanteisio ar y cyfundrefnau a'r arferion a ddefnyddir ar hyn o bryd gan benaethiaid ac athrawon wrth iddynt baratoi at y Fframwaith Arolygu newydd. Yng nghyfarfod CYSAG Gwynedd ar 13 Hydref 2010, penderfynwyd y byddai CYSAG yn cyflawni ei chyfrifoldebau statudol trwy wahodd ysgolion i rannu eu hunan arfarniad o Addysg Grefyddol, addoli ar y cyd a datblygiad ysbrydol a moesol disgyblion gyda'r aelodau.

Gofynnir yn garedig i ysgolion cynradd ac uwchradd gyflwyno crynodeb o hunan arfarniad yr ysgol i sylw clerc CYSAG Gwynedd yn ystod y flwyddyn pan fydd ESTYN yn arolygu'r ysgol.

Manylion cyswllt: (kenrobinson@gwynedd.gov.uk) 01286 679888

Enw (Clerc CYSAG): Ken Robinson.

Cyfeiriad: Swyddfa Addysg Ardal Arfon, Cyngor Gwynedd, Caernarfon, Gwynedd, LL55 1SH.

Ers 2008, mae CYSAGau ar draws Cymru wedi mabwysiadu neu addasu'r Fframwaith Enghreifftiol Cenedlaethol ar gyfer Addysg Grefyddol (APADGOS, 2008) fel eu maes llafur cytûn lleol. Mae aelodau'r Panel Ymgynghorol Cenedlaethol Addysg Grefyddol wedi croesawu'r cysondeb hwn ar draws Cymru gan eu bod wedi gallu cydweithio i baratoi canllawiau cyffredin i ysgolion a ChYSAGau. Mae amryw o GYSAGau yng Nghymru wedi mabwysiadu cyfundrefn neu broses debyg i'r un a amlinellir yn y ddogfen hon.

Enw'r Ysgol: YSGOL TANYCASTELL

Addysg Grefyddol

Cwestiwn Allweddol 1: Pa mor dda yw'r deilliannau mewn Addysg Grefyddol?

- Seilir yr hunan arfarniad ar arsylwadau gwersi, arfarniadau o waith disgyblion a chyfweiliadau â disgyblion.
- Dylai ysgolion uwchradd gyfeirio at CA3, CA4 a CA5 (Astudiaethau Crefyddol ac Addysg Grefyddol) a chynnwys arfarniad o asesiadau athrawon ac/neu ganlyniadau arholiad.

Cyfeiriadau: Fframwaith Arolygu ESTYN Adran 1 a'r Maes Llafur Cytûn Lleol

Safonau mewn Addysg Grefyddol – cynnydd mewn dysgu

Mae safonau yr ysgol mewn Addysg Grefyddol yr ysgol yn dda.

Ar ôl craffu llyfrau gwaith disgyblion o flynyddoedd Derbyn i flwyddyn 6 mae tystiolaeth yn dangos fod

- *Plant yn cael y cyfle i ddatblygu ystod o sgiliau drwy defnyddio nifer o ffynonellau amrywiol*
- *Mynegi barn, trafod a gofyn cwestiynau am amrywiol bynciau*
- *Cyfle i ystyried, gwerthuso a dod i gasgliad.*

Ceir cynllunio pwrpasol a heriol sy'n cynnwys elfennau perthnasol o'r fframwaith llythrennedd a rhifedd.

Materion i gael sylw

Parhau i fonitro safonau Addysg Grefyddol drwy graffu llyfrau ac arsylwi gwersi.

Rhagorol		Da	√	Digonol		Anfoddhaol	
-----------------	--	-----------	---	----------------	--	-------------------	--

Cwestiwn Allweddol 2: Pa mor dda yw'r ddarpariaeth mewn Addysg Grefyddol?

- Dylai hunan arfarniad ystyried y dangosyddion canlynol: yr amser a roddir i'r pwnc, gwybodaeth bynciol, arbenigedd a datblygiad proffesiynol yr athrawon, addasrwydd y rhaglen astudio ac amrediad yr adnoddau dysgu a ddefnyddir.
- Mae arfarniad o arsylwadau gwersi a gwaith disgyblion yn caniatáu i benaethiaid a phenaethiaid adran i ddedd i farn am ansawdd yr addysgu mewn gwersi Addysg Grefyddol o fewn yr ysgol, a'r graddau y mae disgyblion yn cael eu cymell a'u hannog i gyrraedd safonau uchel.
- Dylai ysgolion cynradd gyfeirio at y ddarpariaeth 'Pobl, Credoau a Chwestiynau' ar gyfer dysgwyr y Cyfnod Sylfaen yn ogystal ag Addysg Grefyddol yn CA2.
- Dylai ysgolion uwchradd gyfeirio at CA3, CA4 a CA5 (Astudiaethau Crefyddol ac Addysg Grefyddol).

Cyfeiriadau: Fframwaith Arolygu ESTYN Adrannau 2.1 ac 2.2 a'r Maes Llafur Cytûn Lleol

Yr addysgu: cynllunio ac amrediad o strategaethau

Mae cynlluniau Addysg Grefyddol yn cyd fynd ar maes llafur cytûn. Ar hyn o bryd rydym fel ysgol yn newid y cynlluniau i gyd fynd ar fframwaith llythrennedd a rhifedd.

Sicrheir cyfleon i'r disgyblion i gael profiadau byw, megis ymweliadau amrywiol, gwahodd gwestai 'r dosbarthiadau (ficer).

Astudir 'pobl sy'n ein helpu' yn y CS ac mae digon o gyfleodd yn y cynlluniau i ymwelwyr ymweld ar dosbarth megis nyrs/meddyg/heddlu.

Bydd plant yn dod i wybod am dair crefydd gwahanol yn ystod eu cyfnod yn yr ysgol – Cristnogaeth, Hindwaeth a Mwslemiaeth.

Materion i gael sylw

Sicrhau fod adnoddau pwrpasol ar gyfer y crefyddau gwahanol

Rhagorol		Da	√	Digonol		Anfoddhaol	
-----------------	--	-----------	---	----------------	--	-------------------	--

Addoli ar y Cyd

Cwestiwn Allweddol 2: Pa mor dda yw'r ddarpariaeth ar gyfer addoli ar y cyd?

Ydy'r addoli ar y cyd yn cydymffurfio â'r gofynion statudol?	Ydy	Nac ydy					
<p>Cyfeiriadau: Fframwaith Arolygu ESTYN Adran 2.3.1, 'Arweiniad atodol ar arolygu Addoli ar y Cyd mewn ysgolion anenwadol' (ESTYN, Medi 2010), 'Addysg Grefyddol ac Addoli ar y Cyd' (Cylchlythyr y Swyddfa Gymreig 10/94)</p>							
<p>Nodweddion da mewn perthynas ag ansawdd yr Addoli ar y Cyd</p> <p><i>Cynhelir gwasanaeth torfol – ysgol gyfan teirgwaith yr wythnos gydag un yn dathlu llwyddiant. Mae amserlen penodol ar gyfer addoli ar y cyd – mae pob athro/awes yn cynnal sesiwn addoli ar y cyd. Yn ystod addoli ar y cyd ceir amser i fyfyrion am y pwnc. Mae'r dosbarthiadau yn gyfrifol am addoli ar y cyd ble y cawn wasanaeth arbennig e.e Gwyl Dewi/Diolchgarwch/Nadolig. Dw gwirfoddolwyr o Eglwys St Tanwg yma fel rhan o gynllun Agor y llyfr – bob pythefnos i gynnal addoli ar y cyd, mae'r disgyblion yn cymryd rhan yn yr addoli yma drwy actio/darllen a gweddio. Ceir sesiwn o fyfyrion ar ddiwedd bob sesiwn.</i></p>							
<p>Materion i gael sylw mewn perthynas ag ansawdd yr Addoli ar y Cyd</p> <p>Sicrhau fod mwy o gyswllt rhwng yr ysgol â'r Eglwys a capeli cyfagos.</p>							
Rhagorol		Da	√	Digonol		Anfoddfaol	

Llofnod: *A.P. Williams* (Pennaeth)

Dyddiad: 28.04.14

Rhesymeg

Rheolir Addysg Grefyddol yn lleol gan Gyngor Ymgynghorol Sefydlog ar gyfer Addysg Grefyddol (CYSAG). Mae'n cynnwys tri phwyllgor: cynrychiolwyr prif draddodiadau crefyddol yr ardal, cynrychiolwyr athrawon a chynrychiolwyr yr awdurdod lleol. Prif swyddogaeth CYSAG yw, 'cynghori'r awdurdod ar y cyfryw faterion sy'n gysylltiedig ag addoli crefyddol mewn ysgolion sirol ac â'r addysg grefyddol sydd i'w rhoi yn unol â maes llafur cytûn ag y bydd yr awdurdod yn eu cyfeirio at y cyngor neu ag y gwêl y cyngor yn dda'. (Deddf Diwygio Addysg 1988 a.11(1)(a))

Cred CYSAG Môn y dylai'r cyngor hwn fod yn seiliedig ar wybodaeth gyfredol gan obeithio y bydd y canllawiau sy'n dilyn yn galluogi penaethiaid i gefnogi CYSAG yn ei dyletswyddau.

Yn y gorffennol, mae CYSAG Môn wedi monitro addysg grefyddol ac addoli ar y cyd trwy:

- adolygu adroddiadau arolygu ESTYN;
- dadansoddi asesiadau athrawon a chanlyniadau arholiadau ysgolion uwchradd yr Awdurdod Lleol;
- cael adroddiadau rheolaidd gan gynrychiolwyr y gwasanaeth ysgolion/ymgynghorol lleol;
- gwahodd athrawon a phenaethiaid i rannu enghreifftiau o arferion da gydag aelodau CYSAG.

Ni fydd Fframwaith Arolygu newydd ESTYN bellach yn cyfeirio'n benodol at Addysg Grefyddol ac addoli ar y cyd. Mae CYSAG Môn felly yn awyddus i fanteisio ar y cyfundrefnau a'r arferion a ddefnyddir ar hyn o bryd gan benaethiaid ac athrawon wrth iddynt baratoi at y Fframwaith Arolygu newydd. Yng nghyfarfod CYSAG Môn ar Chwefror 14eg 2011, penderfynwyd y byddai CYSAG yn cyflawni ei chyfrifoldebau statudol trwy wahodd ysgolion i rannu eu hunan arfarniad o Addysg Grefyddol, addoli ar y cyd a datblygiad ysbrydol a moesol disgyblion gyda'r aelodau.

Gofynnir yn garedig i ysgolion cynradd ac uwchradd gyflwyno crynodeb o hunan arfarniad yr ysgol i sylw clerc CYSAG Môn yn ystod y flwyddyn pan fydd ESTYN yn arolygu'r ysgol.

Manylion cyswllt:

Enw (Clerc CYSAG):

Cyfeiriad:

Ers 2008, mae CYSAGau ar draws Cymru wedi mabwysiadu neu addasu'r Fframwaith Enghreifftiol Cenedlaethol ar gyfer Addysg Grefyddol (APADGOS, 2008) fel eu maes llafur cytûn lleol. Mae aelodau'r Panel Ymgynghorol Cenedlaethol Addysg Grefyddol wedi croesawu'r cysondeb hwn ar draws Cymru gan eu bod wedi gallu cydweithio i baratoi canllawiau cyffredin i ysgolion a ChYSAGau. Mae amryw o GYSAGau yng Nghymru wedi mabwysiadu cyfundrefn neu broses debyg i'r un a amlinellir yn y ddogfen hon.

Enw'r Ysgol: YSGOL Pont y Gof

Addysg Grefyddol

Cwestiwn Allweddol 1: Pa mor dda yw'r deilliannau mewn Addysg Grefyddol?

- Seilir yr hunan arfarniad ar arsylwadau gwersi, arfarniadau o waith disgyblion a chyfweliadau â disgyblion.
- Dylai ysgolion uwchradd gyfeirio at CA3, CA4 a CA5 (Astudiaethau Crefyddol ac Addysg Grefyddol) a chynnwys arfarniad o asesiadau athrawon ac/neu ganlyniadau arholiad.

Cyfeiriadau: Fframwaith Arolygu ESTYN Adran 1 a'r Maes Llafur Cytûn Lleol

Safonau mewn Addysg Grefyddol – cynnydd mewn dysgu

Y CYFNOD SYLFAEN

Mae gallu'r disgyblion i drafod a galw i gof yn datblygu yn dda ar ddechrau'r Cyfnod Sylfaen ac erbyn brig y Cyfnod Sylfaen mae bron pob un yn gallu trafod a gofyn cwestiynau.

Gall bron pob un siarad am eu teimladau eu gweithrediadau a'u barnau erbyn diwedd y Cyfnod Sylfaen ac y mae tua hanner yn disgrifio a chynnig sylwadau syml ar safbwyntiau pobl eraill.

Datblygir gallu y plant i ddefnyddio geirfa grefyddol syml ar draws y Cyfnod Sylfaen.

CYFNOD ALLWEDDOL 2

Yng ngwaelod Cyfnod Allweddol 2 mae rhan fwyaf yn gallu galw i gof, ymateb a chyfathrebu'n syml rai o'r credoau, dysgeidiaethau ac arferion crefyddol sylfaenol yr ymchwilir iddyn nhw. Mae ychydig iawn yn dechrau nodi'r hyn sy'n debyg ac yn wahanol mewn crefyddau.

Ym mrig Cyfnod Allweddol 2 mae ychydig o'r disgyblion yn gallu disgrifio rhai credoau, dysgeidiaethau ac arferion crefyddol a sut mae rhai o'r agweddau hyn ar grefydd yn effeithio ar fywydau credinwyr. Gall lleiafrif o'r disgyblion wneud cysylltiadau rhwng credoau, dysgeidiaethau ac arferion crefyddol gan ddisgrifio'r effaith ar fywydau credinwyr ac yn nodi'r hyn sy'n debyg ac yn wahanol o fewn ac ar draws y crefyddau.

Yng ngwaelod Cyfnod Allweddol 2 mae y rhan fwyaf o'r disgyblion yn gallu disgrifio eu teimladau, eu gweithrediadau a'u barnau eu hunain ac yn cynnig sylwadau syml ar safbwyntiau pobl eraill. Mae y rhan fwyaf yn ymwybodol bod ystyr i symbolau crefyddol a byddan nhw'n defnyddio geirfa crefyddol syml yn addas.

Ym mrig Cyfnod Allweddol 2 mae lleiafrif o'r disgyblion yn gallu esbonio sut mae eu teimladau, eu gweithrediadau a'u barnau eu hunain yn effeithio ar eu bywydau, ac yn disgrifio sut mae safbwyntiau pobl eraill yn yr un modd yn effeithio ar eu bywydau nhw. Maent yn defnyddio ystod o eirfa grefyddol yn addas ac yn dangos dealltwriaeth sylfaenol o iaith symbolaidd.

Yng ngwaelod Cyfnod Allweddol 2 mae bron pob un disgybl yn gallu siarad a gofyn cwestiynau am eu profiadau eu hunain, y byd o'u cwmpas ac agweddau ar grefydd maent yn gallu trafod y cwestiynau sy'n codi o'u profiadau hwy gan gynnig eu barn eu hunain.

Ym mrig Cyfnod Allweddol 2 mae llawer o'r disgyblion yn gallu trafod eu hymatebion hwy ac eraill i gwestiynau am fywyd, y byd o'u cwmpas a chrefydd. Mae lleiafrif o'r disgyblion yn gallu mynegi a chyfiawnhau eu syniadau a barnau am gwestiynau sylfaenol. Yn ôl eu hymchwiliadau a'u profiadau eu hunain oherwydd natur y themau mae tua hanner y disgyblion yn cydnabod bod cwestiynau crefyddol sylfaenol yn aml yn gymhleth ac mai rhannol ac amhendiant yw'r atebion yn aml.

Mae tystiolaeth yn llyfrau'r plant a chanfyddiadau monitro y dysgu a'r addysgu yn dangos fod safonau yn dda ar draws yr ysgol.

Materion i gael sylw

CYFNOD SYLFAEN

- Parhau i ddatblygu geirfa a gallu'r disgyblion i gwestiynu gan gynnig cyfleoedd iddynt fynegi barn erbyn brig y Cyfnod Sylfaen.
- Datblygu dealltwriaeth o effaith crefydd ar fywydau credinwyr erbyn diwedd y Cyfnod Sylfaen.

CYFNOD ALLWEDDOL 2

- Sicrhau fod y tasgau a ddarperir ar gyfer y grŵp mwy galluog yn heriol wrth weithio drwy'r cwestiynau sylfaenol, crefyddol a dynol.

Rhagorol		Da	v	Digonol		Anfoddhaol	
-----------------	--	-----------	---	----------------	--	-------------------	--

Cwestiwn Allweddol 2: Pa mor dda yw'r ddarpariaeth mewn Addysg Grefyddol?

- Dylai hunan arfarniad ystyried y dangosyddion canlynol: yr amser a roddir i'r pwnc, gwybodaeth bynciol, arbenigedd a datblygiad proffesiynol yr athrawon, addasrwydd y rhaglen astudio ac amrediad yr adnoddau dysgu a ddefnyddir.
- Mae arfarniad o arsylwadau gwersi a gwaith disgyblion yn caniatáu i bennaethiaid a phenaethiaid adran i ddod i farn am ansawdd yr addysgu mewn gwersi Addysg Grefyddol o fewn yr ysgol, a'r graddau y mae disgyblion yn cael eu cymell a'u hannog i gyrraedd safonau uchel.
- Dylai ysgolion cynradd gyfeirio at y ddarpariaeth 'Pobl, Credoau a Chwestiynau' ar gyfer dysgwyr y Cyfnod Sylfaen yn ogystal ag Addysg Grefyddol yn CA2.
- Dylai ysgolion uwchradd gyfeirio at CA3, CA4 a CA5 (Astudiaethau Crefyddol ac Addysg Grefyddol).

Cyfeiriadau: Fframwaith Arolygu ESTYN Adrannau 2.1 ac 2.2 a'r Maes Llafur Cytûn Lleol

Yr addysgu: cynllunio ac amrediad o strategaethau

Y CYFNOD SYLFAEN

- Mae athrawon y Cyfnod Sylfaen yn gyfarwydd â'r fframwaith enghreifftiol cenedlaethol ar gyfer cyflwyno Addysg Grefyddol. Maent wedi adnabod y sgiliau penodol sy'n ymwneud â phobl, credoau a chwestiynau drwy'r meysydd Gwybodaeth a Dealltwriaeth o'r Byd a datblygiad Personol a Chymdeithasol Lles ac Amrywiaeth Ddiwylliannol.
- Mae cynlluniau y Cyfnod Sylfaen ar sail yr ymwybyddiaeth uchod wedi ymgorffori pobl, credoau a chwestiynau o fewn y ddau faes yma ac ar draws y meysydd dysgu eraill.
- Mae'r gweithgareddau wedi eu cynllunio'n ofalus ar draws y cyfnod Sylfaen ac yn dangos dilyniant o un dosbarth i'r llall o ganlyniad i gyd gynllunio a chyd drafod .
- Mae ystod eang o brofiadau yn cael eu cynnig i roi bob cyfle i'r disgyblion wneud cynnydd mewn gwybodaeth a dealltwriaeth a sgiliau trafod a rhesymu yn y maes.
- Mae adnoddau storïol, llyfrau gwybodaeth, llyfrau gwybodaeth, llyfrau mawr, arteffactau, adnoddau TGCh, ymweliadau/ymwelwyr i'r ysgol i gyd yn creu diddordeb ac yn cyfoethogi'r ddarpariaeth yn y maes.#
- Mae'r agweddau Crefyddol o fewn y meysydd yn cael eu darparu yn dda yn y Cyfnod Sylfaen

CYFNOD ALLWEDDOL 2

- Neilltuir sesiwn o o leiaf awr ar gyfer Addysg Grefyddol ar draws Cyfnod Allweddol 2. Addysgir y maes gan athrawes CPA o flwyddyn 3 i 6.
- Mae'r cynlluniau yn fanwl ac yn sicrhau dilyniant a datblygiad, mae rhoddi sylw i gwestiynau mawr wedi bod yn gyfrwng i sicrhau dyfnder a datblygu sgiliau ymholi y disgyblion.
- Manteisir ar y cyfleoedd i fynd a'r plant allan ar ymweliadau ag addoldai ac i wahodd ymwelwyr i drafod materion Addysg Grefyddol â'r plant.
- Mae ansawdd addysgu a'r ddarpariaeth yn Cyfnod Allweddol 2 yn dda.

Materion i gael sylw

Y CYFNOD SYLFAEN

- Parhau i gynnig ystod eang o brofiadau diddorol a gwerthfawr o fewn y cynlluniau.
- Athrawon i barhau i gyd-drafod a bod yn ymwybodol o adnoddau newydd sydd ar gael e.e. mewn TGCh
- Parhau i annog y plant i ddatblygu sgiliau meddwl.

CYFNOD ALLWEDDOL 2

- Parhau i ddatblygu tasgau heriol ac ymestynnol ar gyfer y disgyblion mwy galluog ymhob dosbarth.
- Parhau i osod MPLI a rhoddi cyfle i'r plant fyfyrion ar y dysgu.

Rhagorol		Da	√	Digonol		Anfoddhaol	
-----------------	--	-----------	---	----------------	--	-------------------	--

Addoli ar y Cyd

Pa mor dda yw'r ddarpariaeth ar gyfer addoli ar y cyd?

Ydy'r addoli ar y cyd yn cydymffurfio â'r gofynion statudol?	Ydy	Nac ydy
--	-----	---------

Cyfeiriadau: Fframwaith Arolygu ESTYN Adran 2.3.1, 'Arweiniad atodol ar arolygu Addoli ar y Cyd mewn ysgolion anenwadol' (ESTYN, Medi 2010), 'Addysg Grefyddol ac Addoli ar y Cyd' (Cylchlythyr y Swyddfa Gymreig 10/94)

Nodweddion da mewn perthynas ag ansawdd yr Addoli ar y Cyd

Darperir Addoli ar y Cyd sydd yn dilyn traddodiad cyffredin y gred Gristnogol yn ddyddiol yn yr ysgol. Cynhelir yr Addoliad ar y cyd ar lefel dosbarth, cyfnod ac ysgol. Rhoddir yr hawl i rieni esgusodi eu plant o'r addoliad a cymerir i ystyriaeth eu cefndir wrth ddarparu ar gyfer yr addoliad.

Fe archwilir agweddau moesol, ysbrydol a chred tra ar yr un pryd yn meithrin ysbryd cymunedol a hyrwyddo ethos a gwerthoedd.

Bydd y plant yn cael cyfle i wneud un neu sawl un o'r canlynol yn ystod yr Addoliad:

- Myfyrio sy'n cynnwys gwrando, gwyllo neu fyfyrto ar ysgogiad, cyflwyniad neu sgwrs gan aelod o'r staff neu siaradwr gwadd.
- Gweddio
- Canu
- Darllen

Ar y cyfan mae Addoli ar y Cyd yn gwneud cyfraniad arwyddocaol at ddatblygiad ysbrydol, moesol, cymdeithasol a diwylliannol y plant. Manteisir ar gyfleoedd i ddatblygu agweddau ar ABaCh, Dinasyddiaeth Fyd Eang a'r Cwricwlwm Cymreig fel rhan o'r Addoliad. Mae creu ethos sydd yn wahanol i ethos pob dydd yr ysgol yn digwydd mewn mwyafrif o'r sesiynau.

Ar y cyfan mae'r ddarpariaeth yn dda.

Materion i gael sylw mewn perthynas ag ansawdd yr Addoli ar y Cyd

- Efelychu yr arferion da ymhob gwasanaeth
- Sicrhau fod A ar y C dosbarth/adran(CS) yn cydymffurfio â rheoliadau a gofynion
- Datblygu ymhellach ethos yr addoliad er mwyn iddo adlewyrchu rhywbeth sydd ar wahân i weithgareddau arferol yr ysgol ar bob achlysur
- Sicrhau fod cyfrifoldebau wedi eu rhannu a'r holl staff yn deall eu cyfrifoldebau mewn perthynas ag A ar y C

Rhagorol	Da	Digonol	Anfoddhaol
----------	----	---------	------------

Llofnod: *Euros Davies*(Pennaeth)

Dyddiad: 23-05-14

CYD-DESTUN YSGOL TREGARTH

- Ysgol gynradd wledig sy'n gwasanaethu'r pentref a'r ardal gyfagos.
- Ysgol dan reolaeth wirfoddol yr Eglwys yng Nghymru ers ei sefydlu yn 1897.
- Mae 140 o ddisgyblion yn mynychu, gyda mwyafrif o'r plant o gefndir ethnig gwyn Prydeinig. Daw tua 41% o'r disgyblion o gartrefi lle siaredir y Gymraeg.
- Mae'r plant yn cael eu dysgu mewn 7 ddsbarth yn cynnwys 3 dosbarth cymysg eu hoedran. Mae 6.8 athrawes a 6 cymhorthydd yn gweithio yn yr ysgol.
- Penodwyd y Pennaeth presenol i'w swydd yn Medi 2013, ac mae hi hefyd yn bennaeth ar ysgol gynradd gyfagos, felly yn rhannu ei hamser rhwng y ddau sefydliad.
- Mae 17% o ddisgyblion â'r hawl i dderbyn cinio ysgol am ddim sy'n is na'r cyfartaledd ar gyfer Cymru o 21%.
- Mae tua 33% o'r disgyblion ar y gofrestr anghenion dysgu ychwanegol, ac yn derbyn cymorth o fewn yr ysgol.
- Y gyllideb ysgol unigol fesul disgybl ar gyfer Ysgol Gynradd Tregarth yn 2013-2014 yw £3,539.

GWELEDIGAETH A GWERTHOEDD YR YSGOL

Mae holl gymuned Ysgol Tregarth yn rhannu yr un meddylfryd a gweledigaeth. Rydym , fel ysgol eglwys , i gyd wedi ymrwymo i'r nod o sicrhau:

Bob pob plentyn yn hapus yn yr ysgol , yn cael ei drin yn deg gydag urddas a pharch ar bob achlysur;

Bod pob plentyn yn cael y pob cyfle i lwyddo a chyrraedd ei botensial;

Bod pob plentyn yn cael pob cyfle i ddatblygu i fod yn ddinasydd dwyieithog a chyflawn sy'n gallu cyfrannu yn llawn i'w gymuned leol, cenedlaethol a byd – eang ;

Bod pob plentyn yn cael cyfleoedd i ymfalchio yn ei genedligrwydd gan ddatblygu dealltwriaeth lawn o'i hunaniaeth , traddodiadau a diwylliant arbennig;

Bod pob plentyn yn cael pob cyfle i ddatblygu yn foisol ac ysbrydol gyda dealltwriaeth dda o Gristnogaeth a chrefyddau eraill;

Bod pob plentyn yn cael ei addysgu mewn awyrgylch ddiogel a hapus, ble rhoddir fri ar lwyddianau'r a mwynhad y plentyn yn ei ddysgu.

CRYNODEB

Mae cyfraniad cymunedol Ysgol Tregarth yn nodwedd arbennig o'i chymeriad eglwysig. Mae cysylltiadau gyda'r gymuned leol a byd eang yn chwarae rhan ganolog yn ei holl weithredoedd ac yn ffocws i waith elusennol yr ysgol. Drwy hyrwyddo y cysylltiadau cymunedol hyn rydym fel ysgol yn hyrwyddo a meithrin egwyddorion Cristnogol sylfaenol , megis diolchgarwch, gofalgarwch a gwasanaethu eraill, tosturi, ynghyd a dyfalbarhau a dycnwch sydd yn creu awyrgylch hapus a cefnogol yn yr ysgol sy'n arwain at ddysgu mwy effeithiol.

CWESTIWN ALLWEDDOL 1

Pa mor dda y mae'r ysgol, drwy ei chymeriad Cristnogol arbennig, yn cyfarfod ag anghenion yr holl ddysgwyr?

HUNAN-ARFARNU'R YSGOL : DA

Tystiolaeth ysgol sy'n seiliedig ar ddeilliannau'r disgyblion

Rhesymau dros y radd:

- Mae tueddiadau cyflwniad dysgwyr dros y dair mlynedd diwethaf yn dangos cynnydd cyson.
- Mae bron bob un dysgwr yn gwneud cynnydd dwy lefel rhwng y ddau gyfnod allweddol.
- Mae plant PYD yn cyflawni cystal a plant dim PYD.
- Mae presenoldeb yr ysgol wedi aros yn gyson yn 95%.
- Mae'r ysgol yn sicrhau bod pob dysgwr yn cael pob cyfle i gyrraedd ei botensial ac yn sicrhau bod y plentyn yn ganolog i bob cynllun a gweithrediad strategol.
- Mae polisiau creiddiol a gweithredoedd dyddiol yr ysgol yn adlewyrchu ei chymeriad a gwerthoedd Cristnogol.
- Mae ethos ac awyrgylch cartrefol a hapus yr ysgol yn sicrhau bod y gwerthoedd Cristnogol yn cael eu hadlewyrchu ar bob achlysur.
- Mae'r ysgol wedi mabwysiadu Maes Llafur yr Eglwys yng Nghymru sy'n sicrhau bod dysgwyr yn derbyn addysg grefyddol gyflawn a dealltwriaeth o grefyddau'r byd yn cael ei ddatblygu.
- Mae Addysg Grefyddol wedi ei amserlennu'n wythnosol ymhob dosbarth ar draws yr ysgol ac hyn wedi arwain at well cyflawniad a dealltwriaeth moesol ac ysbrydol.

Cryfderau Allweddol:

- Darpariaeth ADY yr ysgol sy'n sicrhau bod pob plentyn yn cael y gefnogaeth briodol ar gyfer ei anghenion – addysgiadol, corfforol neu emosiynol/cymdeithasol. Mae disgyblion yn ofalgar iawn o'i gilydd o ganlyniad i holl ffocws yr ysgol ar ddatblygiad personol, cymdeithasol a lles yr ysgol. Mae datblygiad pendant drwy'r ysgol yn egwyddorion Webster Stratton yr ysgol drwy gynlluniau Caleb, Ysgol Dina ac Os Mets. Buddsoddwyd mewn rhaglenni ymyrraeth pwrpasol megis, Dina Bach a Kid Skills, ynghyd ac amserlennu AMSER Enfys yn y CS er mwyn datblygu perthnasoedd, parch a chyfeillgarwch ymysg y dysgwyr. Mae hyn wedi cael effaith gadarnhaol iawn ar ymddygiad cyffredinol y dysgwyr ynghyd a sicrhau bod ethos gyfeillgar yn ysgol yn cael ei eiriolaethu yn barhaus.
- Rhaglen waith ADCDF yr ysgol yn sicrhau bod gan y dysgwyr ddealltwriaeth cadarn o'u cymuned leol a rhyngwladol a'u rol a cyfrifoldeb hwythau fel dinasyddion yn eu gwarchod a'u gofalu – cyfrannu'n sylweddol at ddatblygu a meithrin cymeriad Cristnogol yr ysgol ynghyd a datblygiad moesol, ysbrydol, cymdeithasol a diwyllianol y dysgwyr. Mae'r ysgol wedi ennill dwy faner werdd Eco, Gwobr Aur Ysgolion Gwyrdd ers 6 mlynedd ynghyd a gwobr ISA llawn- mae'r gwaith wedi cael effaith gadarnhaol iawn ar ymagweddau'r dysgwyr ynghyd a chyfrannu at godi safonau llythrennedd a rhifedd yr ysgol.
- Gwaith elusennol yr ysgol yn dystiolaeth o werthoedd Cristnogol yn weithredol mewn cyd-destun real.
- Cyswllt effeithiol yn bodoli rhwng yr ysgol a'r gymuned – mae rhieni yn mynychu gwasanaethau gwobrwyo bob bythefnos ac yn gefnogol iawn i holl weithgareddau'r ysgol.
- Cwricwlwm Cymreig a ffocws ar ddatblygu ymwybyddiaeth o hunaniaeth y Cymry ymysg y dysgwyr wedi cael effaith gadarnhaol iawn ar holl gymuned y dysgwyr wrth ddatblygu'r ymdeimlad o barch at eu gwlad a'i thraddodiadau ynghyd a'r awydd i warchod yr hyn sy'n bwysig.

Pwyntiau Datblygu:

Monitro datblygiad ac effeithiolrwydd y Maes Llafur Addysg Grefyddol Eglwysig ar gyflawniad y dysgwyr.

Monitro ac asesu cyflawniad gyda INCERTS.

CWESTIWN ALLWEDDOL 2

Beth yw effaith cydaddoli ar gymuned yr ysgol?

HUNAN-ARFARNU'R YSGOL : DA

Tystiolaeth ysgol sy'n seiliedig ar ddeilliannau'r disgyblion

Gwnewch sylwadau ar :

- Effaith cydaddoli
- Nodweddion canolog cydaddoli
- Natur ganolog addoli a myfyrdod
- Sail ddiwynyddol cydaddoli
- Arweinyddiaeth a rheolaeth cydaddoli

Rhesymau dros y radd:

- Mae trefn gadarn cyd-addoli yr ysgol wedi sicrhau bod cyswllt agos iawn gyda'r Eglwys wedi ei feithrin sy'n adlewyrchu ein cymeriad Cristnogol unigryw.
- Mae ymatebion ac ymddygiad bron pob un o'r dysgwyr i'w canmol yn ystod y cyfarfodydd ac mae'n fodd o ddatblygu ymdeimlad o berthyn yn yr ysgol sy'n hollol angenrheidiol mewn ysgol sy'n wynebu heriau cymdeithasol anodd.
- Mae polisi cyd-addoli yr ysgol yn weithredol ac yn wybyddus i holl gymuned yr ysgol.
- Mae nodweddion canolog cyd-addoli yn cael eu cynnwys ymhob addoliad ac wedi cael effaith gadarnhaol ar naws y cyfnodau hyn yn yr ysgol yn y ddau gyfnod allweddol.
- Cyfranogiad y dysgwyr yn rhan anatod o gyd-addoliad yr ysgol. Mae llais y plenty yn cael man blaenllaw yn y cyd-addoli gyda nifer o esiamplau o blant yn mynd ati i gyd-lunio eu gwasanaeth ddosbarth.

Cryfderau Allweddol:

- Gwasanaeth Diolchgarwch 2013. Llwyddwyd i adlewyrchu cymeriad Cristnogol unigryw yr ysgol yn yr addoliad. Llwyddwyd i greu naws cyd-addoli effeithiol oedd yn ychwanegu at gryfhau ein cysylltiad gyda cymuned eglwysig Eglwys y Gelli.
- Mae gwasanaethau dosbarth sy'n rhan greiddiol o wasanaeth gwobrwyo wythnosol yr ysgol wedi sicrhau a meithrin cyswllt agos gyda cymuned y rhieni ac yn fodd o'u gwneud yn ymwybodol o ddoniau a gweithredoedd dyddiol yr ysgol. Mae'r cyswllt yma wedi cyfrannu at ethos gartrefol yr ysgol ble chwareuir gwerthoedd Cristnogol megis caredigrwydd, maddeuant a goddefgarwch ran blaenllaw. Mae wedi llwyddo i dynnu cymdeithas ehangach yr ysgol i mewn i werthfawrogi llwyddianau plant gan ychwanegu at greu awyrgylch werthfawrogol o'n gilydd a'r bartneriaeth sy'n bodoli rhwng yr ysgol a'r cartref.
- Mae pob athro yn ei dro yn cymryd cyfrifoldeb am arwain yr addoliad sy'n greiddiol i'r weledigaeth o arweinyddiaeth dosranedig y pennaeth. Mae hyn wedi arwain at gryfhau atebolrwydd pob aelod o staff yr ysgol am gymeriad Cristnogol yr ysgol .
- Strwythur bendant yr amserlen cyd-addoli wedi arwain at ddatblygu yr ymdeimlad bod y gwasaneth yn gyfnod arbennig o ymdawelu a myfyrio.

Pwyntiau Datblygu:

- Datblygu ciwiau gweledol ar gyfer-cydaddoli e.e.cannwyll, drws, drych , drws agored fel bod gan y disgyblion syniad o'r hyn a ddisgwylir ohonynt mewn rhannau penodol o'r adoliad.
- Datblygu ymhellach gyfranogiad dysgwyr yn y cyd-addoli.

CWESTIWN ALLWEDDOL 3

Pa mor effeithiol yw'r addysg grefyddol?

HUNAN-ARFARNU'R YSGOL : DA

Tystiolaeth ysgol sy'n seiliedig ar ddeilliannau'r disgyblion

Gwnewch sylwadau ar :

- Cynnydd a safonau seiliedig ar ddata perfformiad yr ysgol
- Ansawdd yr addysgu a dysgu
- Ansawdd y cwricwlwm
- Effeithiolrwydd yr arweinyddiaeth a'r rheolaeth mewn AG

Rhesymau dros y radd:

- Mae gwersi Addysg Grefyddol wedi eu hamselennu ar draws yr ystod oedrannau ac mae gan bron bob un o'r dysgwyr ddealltwriaeth cyson dda am fywyd yr Iesu ac o Gristnogaeth.
- Mae gan bron pob un o'r dysgwyr ddealltwriaeth dda o grefyddau eraill ac o ddiwyllianau eraill yn y byd.
- Mae llawer o ddisgyblion CA2 yn llwyddo i drafod cwestiynau mawr yn ddeallus ac aeddfed.
- Mae bron pob un o ddysgwyr yr ysgol yn gwerthfawrogi eu rol a'u cyfrifoldeb fel dinasyddion byd eang ac yn deall pwysigrwydd mentrau megis Masnach Deg a gwaith elusennau megis Comic Relief/ Water Aid/ Children in Need a'r effaith meant yn gael ar fywydau eraill.
- Mae'r Cyngor Ysgol a Cyngor Eco yn cyfrannu at weithgarwch dyddiol yr ysgol ac yn chwarae rhan blaenllaw yn pennu blaenoriaethau y cynlluniau a gogwydd gwaith elusennol yr ysgol.
- Mae agweddau a linnynau wedi eu mapio ar draws yr ystod ac wedi eu cyfuno gyda Cwricwlwm Cornerstones yr ysgog ermwyn sicrhau dilyniant a pharhad yn y sgiliau a dealltwriaeth y dysgwyr.
- Mae CDP yr ysgol wedi rhoi blaenoriaeth i ddatblygu strwythyr bendant i ddarpariaeth Addysg Grefyddol yr ysgol.
- Cyswllt da yn bodoli gyda sefydliadau eglwysig, Tad John wedi ymweld a Bl 1, Bl 6 yn ymweld yn flynyddol gyda'r Gadeirlan, Ymweliadau gan Yr Esgobaeth.

Cryfderau Allweddol:

- Mae Addysg Grefyddol yn greiddiol i gynlluniau'r ysgol ac yn cael ei amserlennu ar draws yr ystod yn wythnosol.
- Mae Cynllun Gwaith Addysg Grefyddol Eglwysig wedi ei fabwysiadu gan yr ysgol ac yn fodd effeithiol o sicrhau bod llythrennedd yn cael ei addysgu'n drawsgwricwlaidd gan arwain at godi safonau yn barhaus yn yr ysgol.
- Addysg Grefyddol yn cael ei gyfuno yn llwyddianus gyda mentrau ac agweddau penodol o ADCDF megis Masnach Deg ac Ailgylchu. Themau hyn yn cael eu cyflwyno ar draws yr ysgol fel bod pob dysgwyr yn cael datblygu ymageddau Cristnogol penodol. Cysylltiadau gyda sefydliadau penodol yn y gymuned wedi cael eu sefydlu.

Pwyntiau Datblygu:

- Datblygu ymhellach ein cyswllt gyda Eglwys Y Gelli, gan sicrhau ymweliad blynyddol gan bob dosbarth.
- Datblygu portfolio o samplau gwaith penodol o dan y linnynau
- Sicrhau mwy o wariant ar adnoddau Addysg Grefyddol cyfredol.
- Datblygu ymhellach ein cyswllt efo Liz Perkins – Masnach Deg
- Sefydlu Grwp Effeithiolrwydd ADCDF I anelu am ragoriaeth yn y maes.

CWESTIWN ALLWEDDOL 4

Pa mor effeithiol yw arweinyddiaeth a rheolaeth yr ysgol fel ysgol eglwysig?

HUNAN-ARFARNU'R YSGOL : DA

Tystiolaeth ysgol sy'n seiliedig ar ddeilliannau'r disgyblion

Gwnewch sylwadau ar :

- Gwerthoedd Cristnogol
- Arfarnu a chynllunio strategol
- Arweinyddiaeth bellach ysgolion eglwysig
- Partneriaeth gyda chydranddalwyr alweddol

Rhesymau dros y radd:

- Mae gan y pennaeth weledigaeth strategol glir sydd wedi ei rannu a'i deall gan holl randdeiliaid yr ysgol. Mae hyn wedi arwain ar ddatblygu arweinyddiaeth ddsranedig effeithiol ymysg y staff, gyda holl athrawon yr ysgol yn cyfrannu i brosesau hunan-arfarnu'r ysgol sydd wedyn yn bwydo i flaenoriaethau'r CDY.
- Mae'r ysgol wedi mabwysiadu Maes Llafur yr Eglwys yng Nghymru ers Ionawr 2014 ac wedi ei ymgorffori i gynlluniau gwaith yr ysgol. Mae hyn yn sicrhau bod holl ddysgwyr yr ysgol yn derbyn gwersi Addysg Grefyddol wythnosol sy'n datblygu dealltwriaeth y dysgwyr yn effeithiol.
- Mae'r ysgol wedi buddsoddi mewn hyffoeddiant gyda Cathy Mayer, Esgobaeth Llandaf sydd wedi arwain at sefydlu CDP rhwng ysgol Tregarth a Bodfeurig er mwyn sicrhau gweithrediad llwyddiannus o'r Maes Llafur Eglwysig. Mae hyn wedi sicrhau dilyniant a pharhad effeithiol yn narpariaeth Addysg Grefyddol a Cristnogol yr ysgol.
- Ymweliadau amrywiol gan aeoldau o'r Esgobaeth yn food o ddatblygu ymhellach at bartneriaethau strategol yr ysgol sy'n sicrhau bod statws eglwysig yr ysgol ynghyd a gwerthoedd Cristnogol yn flaenoriaeth gennym.
- Mae polisiau amrywiol yn adlewyrchu gwerthoedd Cristnogol yr ysgol ac yn cael eu ymgorffori a'u hrwyddo yn weithgareddau beunyddiol yr ysgol.

Cryfderau Allweddol:

- Mae partneriaeth strategol llwyddianus wedi ei ddatblygu a'i feithrin rhwng y pennaeth a Tad John sydd wedi arwain at wella parhaus yn y drefnu cyd-addoli, cwricwlwm Addysg Grefyddol yr ysgol ynghyd a cysylltiadau gyda'r gymuned leol. Mae disgyblion yr ysgol wedi elwa'n sylweddol o'r bartneriaeth drwy gyfleoedd amrywiol i ddatblygu yn foisol ac ysbrydol.
- Tad John yw Llywodraethwr Dynodedig Amddiffyn Plant ag ADY yr ysgol felly'n cyfarfod yn rheolaidd gyda'r pennaeth i drafod materion amddifadedd yngyd ag anhawsterau amrywiol sy'n galluogi'r ysgol a'r eglwys ddatblygu darlun cyflawn o'r gymuned y mae'n rhan ohoni.
- Mabwysiadu, mapio a chynllunio'r Maes Llafur eglwysig wedi arwain at gwella awyrgylch a naws addolgar cyffredinol y gwasanaethau. Mae'r plamnt yn ffynnu mewn naws gristnogol ac o ganlyniad mae awyrgylch ac ymddygiad cyffredinol yr ysgol yn gyson uchel a da.

Pwyntiau Datblygu:

- Llunio Llwybr Ddysgu i aelodau sefydlog y Corff Llywodraethol i adrodd ar agweddau penodol o fywyd a gweithgarwch yr ysgol e.e ethos, ymddygiad, er mwyn datblygu ymhellach eu rol fel ffrind beirniadol i'r ysgol.
- Sefydlu Cymuned Ddysgy Proffesiynol gyda ysgolion eglwys cyfagos i rannu arferion da sy'n bodoli.

**Cyfarfod CCYSAGauC, Caerffili, 27 Mawrth 2014 / Wales
Association of SACREs meeting, Caerphilly, 27 March 2014**

<p>Ynys Môn / Anglesey Bethan James Rheinallt Thomas</p> <p>Blaenau Gwent Gill Vaisey</p> <p>Pen-y-bont ar Ogwr / Bridgend Carys Pritchard Edward Evans</p> <p>Caerffili/ Caerphilly Cllr Michael Gray Vicky Thomas Martyn Western Helen Bartley Bethan Davies Enfys Hawthorn Janet Jones David Cailen</p> <p>Caerdydd / Cardiff Carys Pritchard J. Singh (Cardiff Sikh Community)</p> <p>Sir Gaerfyrddin / Carmarthenshire Mary Parry Meinir Wynne Loader Helen Gibbon</p> <p>Ceredigion</p> <p>Conwy Phil Lord N.C. Richter</p>	<p>Sir Ddinbych / Denbighshire Phil Lord</p> <p>Sir y Fflint / Flintshire Phil Lord</p> <p>Gwynedd Bethan James</p> <p>Merthyr Tudful / Merthyr Tydfil Carys Pritchard</p> <p>Sir Fynwy / Monmouthshire Gill Vaisey Sue Cave Sharon Perry-Phillips</p> <p>Castell-nedd Port Talbot / Neath and Port Talbot Rachel Samuel</p> <p>Casnewydd / Newport Vicky Thomas Sally Northcott P.T. Williams Amanda Davies</p> <p>Sir Benfro / Pembrokeshire</p> <p>Powys John Mitson</p>	<p>Rhondda Cynon Taf Carys Pritchard Cllr Jane Ward</p> <p>Abertawe / Swansea Vicky Thomas</p> <p>Torfaen Vicky Thomas</p> <p>Bro Morgannwg / Vale of Glamorgan Carys Pritchard Dafydd Treharne</p> <p>Wrecsam / Wrexham Libby Jones Tania ap Siôn</p> <p>Sylwedyddion / Observers Leslie Francis Trudor Thomas- WJEC Mike Strange- RE Quest</p>
---	--	--

Minutes

1. **Croeso / Welcome.** Chair, Tania ap Sion welcomed members and apologised for the difficulties with the sound system and its interference with the translation. Tania ap Sion introduced Keri Cole, Manager for Education and Inclusion from Caerphilly Local Authority, who welcomed WASACRE members to Caerphilly and expressed her hope that the meeting would be beneficial to all members and an opportunity for reflection. Ms Cole went on to introduce The Mayor of Caerphilly, Councillor Michael Gray.

Councillor Gray welcomed SACRE representatives from all over Wales to the spring meeting, expressing his delight that WASACRE accepted his invitation to hold the meeting here during his year as Mayor. Councillor Gray acknowledged the hard work of the Wales Association of SACREs and went on to thank local authorities for their support and WASACRE for the important work it does. He highlighted some very important initiatives that WASACRE has recently either initiated or supported, including the Estyn Thematic Review of Religious Education in the Secondary School, the KS3 Training led by Executive member Gavin Craigen, the WASACRE Conference, and WASACRE's work on the REQM for Wales led by Executive member Phil Lord. Councillor Gray emphasised the importance of the Association's work relating to the issues of the 22 SACREs in Wales. Finally the Mayor extended an invitation to all members to visit Mayor's parlour and to lunch in the glass restaurant.

Tania ap Sion thanked both the Mayor and Ms Cole before continuing with the agenda.

2. **Adfyfyrto tawel / Quiet reflection.** Tania ap Sion asked members to pause for reflection on the meeting ahead and their contributions to it.
3. **Ymddiheuriadau / Apologies.** Gavin Craigen, Jen Malcolm, Cllr Janice Dudley, Ben Wigley, Cllr Huw Jones, Parch Gethin Rhys and Mark Brown
4. **Cofnodion y cyfarfod a gynhaliwyd yn Rhondda Cynon Taf, 10 Hydref 2013 / Minutes of meeting held in Rhondda Cynon Taf, 10 October 2013.** Proposed by Vicky Thomas as a correct record of the meeting and seconded by Carys Pritchard.
5. **Materion sy'n codi / Matters arising.** Item 5 (under item 7 up-dates). In relation to the KS3 training provided by Gavin Craigen on using levels in RE, Mary Parry suggested asking schools what impact it had on their practice in the classroom. The outcome of the discussion which ensued was that it would be useful to do this follow up exercise in the form of a questionnaire sent out only to those who attended the training and that it could be used as part of the SACRE monitoring process as there is a strong emphasis on evaluating and providing impact. Item 5 (under item 7 up-dates). Tania ap Sion confirmed that the report for the Review of SACRE Reports has now been officially published and has been circulated by WASACRE Secretary Libby Jones to all SACREs. A summary of the recommendations has been produced and is on the WASACRE website. Mary Parry thanked Libby for sending this out but added that Welsh Government should be sending this information directly to SACREs. Members were in agreement that WASACRE should write to WG to ask them to send information of this kind including examination data, straight to SACRE's in future to ensure that each SACRE is equipped to carry out its statutory duties. Letter to be sent to Welsh Government by Libby Jones. Item 6 Welsh Government contacts. This was discussed in the agenda item relating to the Executives minutes.
6. **Adroddiad ar gyfarfod y Pwyllgor Gwaith a gynhaliwyd ar 4 Chwefror 2014 / Report from the Executive Committee meeting held on 4 February 2014**

Issues raised in the minutes included:

Item 4: Welsh Government contacts. This has been an area of concern since Denize Morris changed her role. Last September we made contact with Nia Mair Jones who followed up some of our issues, but who has now moved on. Our new contact is now Louise Thomas with whom we have discussed our current issues. The Executive and NAPfRE has a list of other issues to raise in a meeting with Louise scheduled for 14 May 2014 in Llandrindod wells (to be confirmed). Two of the most pressing areas of concern are: 1. SACREs within the new regional arrangements and consortia working. WASACRE is looking for a firm and clear steer on who is responsible for SACREs. 2. The Foundation Phase document, why it was removed from the Welsh Government website, whether it can still be used and sent out to schools and whether it is going to be changed and/or revised?

Item 11: RE News. Rheinalt Thomas reported on behalf of Vaughan Salisbury that there is no longer any need for RE News to be involved in discussions relating to working more closely with WASACRE and REMW because their financial issues had been addressed. RE News website would now be available free of charge. Treasurer John Mitson said that he does not anticipate that there will be a request for funding from WASACRE, as there has been no Reflections included recently in RE News online and the funding issues had been addressed. Libby Jones will write to Vaughan Salisbury and Rachel Bendow to ask what the situation is in this respect. Vicky Thomas enquired whether Trinity St David's will be informing schools that they can access RE News free of charge now, or whether it is the responsibility of each local SACRE to do this, adding that there should be a clear process for informing teachers and schools.

Item 13: EFTRE Representation. The Chair thanked Mary Parry for her work in that role and expressed gratitude to Phil Lord who has kindly agreed to be the new WASACRE representative on EFTRE. Phil Lord shared his experience of his first EFTRE meeting by saying that it was an eye opener to see how RE is taught across Europe and Phil drew members' attention to the EFTRE website, adding that we are hoping to connect more with schools in Europe and information about this will be circulated through WASACRE meetings.

Item 17: The RE council for England and Wales are holding their AGM in Cardiff. The Chair thanked Edward Evans for the initial contact in Welsh Government. Arrangements for the event have been made by WASACRE in partnership with the RE Council. The Chair thanked Libby Jones for her work in this area.

Item 10: Welsh Government Curriculum Review. Members of WASACRE and NAPfRE met in January in Newtown to respond to the consultation document of the curriculum review. A summary of responses has been published on the Welsh Government website and we will make this available on the WASACRE website. Carys Pritchard shared some of the latest statistics from the website only made available that morning: there are 324 responses across Wales, which is a strong response from the RE world. There is some acknowledgement of Religious Education, but we do need to keep the pressure on. Tania ap Sion thanked Carys for bringing this to the meeting and members agreed that members from the WASACRE Executive, in partnership with NAPfRE, should continue with this as a priority.

7. Cyflwyniad PYCAG/ NAPfRE presentation. RE:Quest – Michael Strange.

In his introduction Mr Strange offered members free resources (DVDs) to share with teachers in their area and gave a presentation and demonstration of some of the new RE Quest online resources available on the website. The new website went live in August 2014 for KS2, 3 and 4. For Foundation Phase resources the old website is more suitable and can still be accessed. The teacher's section on the new site includes teaching ideas, multimedia resources, seasonal resources and training resources, each offering a selection of five-minute videos featuring 'real' people. The website is colour coded to ease navigation and the main topic areas include: Bible, Festivals, Issues, Jesus, Life, and People. Mr Strange urged members to ask their SACREs to inform schools of this free resource which has been rebuilt and launched as, www.request.org.uk. On the website you can request an information leaflet to distribute to schools. Michael Strange said that a Welsh version of the leaflet would also be produced. There will be some Welsh resources on the new website as well as the old website. Thanks were offered to Michael and REQuest for this valuable resource and Tania ap Sion added thanks for the inclusion of Welsh examples too.

8. Adroddiad cynhadledd CCYSAGauC / WASACRE conference report

Libby Jones and Gill Vaisey gave a presentation offering an overview of the conference, an evaluation of the outcomes and a slideshow of pictures taken during the event. Conclusions drawn were on the whole very positive and members agreed that it was most beneficial to both teachers of Religious Education and SACRE members alike. The overall question that emerged was, can WASACRE continue to develop this training in the future? Tania ap Sion asked members to consider this question. Vicky Thomas pointed out that there is a gap for this kind of training/event and asked how it is going to be filled, adding that the only forum that SACREs and teachers of RE have in Wales is WASACRE. Teachers on the chalk face who were present at the meeting were asked about their feelings regarding the lack of training available and the impact of the WASACRE conference. Comments received included: “It was a really worthwhile day”, “It was a brilliant balance for teachers on SACRE”, “It was fantastic, and the fact that the training was free was a good draw”, “The training being free was important because it meant that teachers could be released”. WASACRE Treasurer, John Mitson confirmed that the event was an excellent use of resources, costing in the region of £3000.00. Gill Vaisey urged members to consider that all the workshop providers were free on this occasion as many of the providers were also members of NAPfRE, and in future we should include some payment for this kind of work. In addition, there is a need for more administrative support, which would incur a cost if it could not be covered through member institutions. With these points in mind, all members supported the principle of WASACRE providing training in order to support local SACREs and teachers. Tania ap Sion confirmed that the WASACRE Executive are looking at future areas for training.

9. Diweddariadau / Up-dates

- (a) REQM – Phil Lord. Tania ap Sion thanked Phil for all his hard work on the Welsh REQM to make it relevant and useful in a Welsh context. Phil demonstrated the website to members and shared tips on how to navigate it. He explained that there is a particular way of getting to the Welsh part of the website for schools in Wales. Teachers must click on ‘Wales’ which is along the top bar to ensure that they do not download the schools in England version. The materials could be used to enable schools to assess themselves for free if they decided not to apply for the Quality Mark, and it also models what a good department should look like. There is a flyer available in the Welsh part of the REQM website to share in SACRE meetings and for SACREs to circulate to schools. Phil reminded members that the materials are free and urged members to draw schools’ attention to the fact the qualification is for both primary and secondary schools. It is not just for state schools, but church schools as well and schools can use it to help with the self-evaluation process regardless of whether they will apply or not. Tania ap Sion reminded members that the Welsh version of the REQM is supported and recommended by WASACRE.
- (b) Gwefan CCYSAGauC / WASACRE website – Tania ap Sion. Tania confirmed that the website has been updated and has almost all the annual reports and all the relevant resources for Religious Education from Welsh Government and Estyn on it. There is information on the conference and more resources will be going on the website from the conference including today’s presentations.

10. Datblygiadau CBAC / WJEC developments - Tudor Thomas.

GCSE and GCE reform Wales and England. Key messages from WJEC

WJEC’s role is to provide:

- qualifications that will give progression routes to the levels of skills and education that Wales will need to compete globally
- qualifications that are able to change with the times and are flexible enough to respond to Wales’ changing needs
- engaging and accessible pathways that further develop the skills that are needed for 21st century employment and for life
- qualifications which contribute to a framework for lifelong learning
- valid and reliable assessment of learners’ abilities
- support for teachers at these times of change

Awarding body deliverables are:

- regulatory requirements – specifications and specimen assessment materials
- WJEC bundle- guidance material for teachers, resources especially digital, initial support events and exam results analysis with on-line exam review support

DfE and OFCOL want to change A Level and GCSE qualifications in England including introducing a new grading system 1-9 (9 being the top grade), with no internal assessment. Although no date has been announced it is understood that the first teaching will probably start in September 2016. GCSEs will be re-written in England. A Level in England will be linear and AS will be a one (or two) year stand-alone qualification and will no longer link in to an A Level qualification. GCSE, AS and A Level will remain the same in Wales for the time being, but changes are expected. Exams in Wales will take place in June each year only.

One of the main concerns for GCE (AS and A Level) is that development is to be informed by Higher Education - the Russell Group universities in particular. RS is not considered by this group of universities to be an 'enabling' subject. Tudor Thomas reminded members that his contact details are available on the hand out and that WJEC are on twitter should anyone require further information. Tania ap Sion thanked Tudor for his presentation.

- 11. Gohebiaeth /Correspondence.** Libby Jones announced that Wyn Hobson, the WASACRE translator has retired and a letter of thanks from WASACRE has been sent to him, with confirmation of receipt from Wyn himself. Tania ap Sion drew members' attention to the years of excellent service that Wyn had given to the Association and the Association's gratitude to him. It was confirmed that Garmon Davies has taken over from Wyn as the WASACRE translator.
- 12. Enwebiadau ar gyfer y Pwyllgor Gwaith / Nominations for the Executive Committee.** Tania ap Sion explained that there have been 6 nominations so far (closing date 28 March 2014). Tania emphasised how heartening it is to see so many SACRE members showing their commitment to the Association by putting their names forward. She made two points in relation to the process:
 1. With regard to Cllr Michael Gray's place on the Executive, Tania confirmed that he will be in place until this summer's AGM, to which Cllr Gray agreed.
 2. With regard to the issue about the tie in votes and how it should be resolved, Edward Evans explained that according to the [WJEC](#) website the Chair needs to randomly and impartially choose (e.g. pin or toss a coin) between the two or more tying parties. Edward proposed that we adopt this procedure/practice, this was seconded by Rheinallt Thomas and to which members agreed. The full list of executive members along with the nominations will go out to all SACREs for the voting process so that they have the bigger picture.
- 13. U.F.A. / A.O.B.** Resources: Gill Vaisey's 'Puddles and the Christening splash'. This resource will be produced in the big book format and the standard book and there will be a special addition for the public to buy as a christening gift at the end of May 2014. The website is currently being redesigned and re-launched, on which electronic resources will be available for free. Gill explained that she has recently shared some of her resources on the TES website and this has been a very useful experience in finding out what teachers want. E.g. the jigsaw shown to members at the meeting. Unfortunately the resources will not be available in Welsh due to lack of sales for the Welsh books Gill trialled last year. Mary Parry informed members of the recent Foundation Phase resources published by 'Peniarth' which are now available.
- 14. Dyddiad y cyfarfod nesaf / Date of next meeting.**
Wednesday, 2 July 2014 in Powys Council Chamber in Llandrindod Wells.
Tania ap Sion clarified that the dates for the next six meetings will be available at the summer AGM. Libby Jones will organise this.

Tania ap Sion thanked members for a very productive meeting and gave specific thanks to the following people:

Mayor of Caerphilly, Councillor Michael Gray
 Manager for Education and Inclusion Caerphilly County Council, Keri Cole
 Translator, Rhian Powell
 Caerphilly SACRE Clerk, Emma Sullivan

RE advisor/consultant to Caerphilly Local Authority, Vicky Thomas
Michael Strange from RE Quest
Tudor Thomas from WJEC
All presenters

DRAFT

Enwebiadau ar gyfer Pwyllgor Gwaith y CCYSAGauC (Gorffennaf 2, 2014)

Nominations for the Executive Committee (2 July 2014)

Mae SAITH enwebiadau ar gyfer DWY swydd ar y Pwyllgor Gwaith.

There are SEVEN nominations for TWO positions on the Executive Committee.

1. Y Parch. Roy Watson CYSAG Blaenau Gwent

Mae'r Parch. Roy Watson yn Weinidog Methodistaidd sy'n gwasanaethu yn Abertyleri, Blaenau Gwent.

Mae profiad blaenorol a chyfredol y Parch. Watson fel a ganlyn:-

- Pennaeth AG, Ysgol Uwchradd Willows, Y Sblot, Caerdydd 1976 – 1996
- Aelod o CYSAG De Morgannwg 1992 – 1996
- Aelod o CYSAG Blaenau Gwent 1996 – presennol
- Cadeirydd y Llywodraethwyr, Ysgol Gynradd Coed-y- Garn, Nant-y-glo 1996 – presennol
- Cymdeithas Bêl-droed Cymru. Dyfarnwr Pêl-droed 1980 – 2003
- Rhan o'r Tîm o Gaplaniaid, 6ed Dosbarth, Coleg Gwent, Glyn Ebwy

Revd. Roy Watson Blaenau Gwent SACRE

Rev. Roy Watson is a Methodist Minister covering Abertillery, Blaenau Gwent.

Rev. Watson's previous and current experience is as follows:-

- Head of RE, Willows High School, Splott, Cardiff – 1976 – 1996
- Member of South Glamorgan SACRE 1992 – 1996
- Member of Blaenau Gwent SACRE 1996 – present
- Chair of Governors, Coed y – Garn Primary School, Nantyglo 1996 – present
- Welsh Football Association. Soccer Referee 1980 – 2003
- Part of Chaplaincy Team, 6th Form, Coleg Gwent, Ebbw Vale

2. Y Cynghorydd D Michael Gray CYSAG Caerphilly

Rwy'n aelod oes o'r Eglwys Fethodistaidd. Ar ôl bod yn athro Ysgol Sul, rwy'n Bregethwr Lleol Trwyddedig yn yr Eglwys Fethodistaidd, yn organydd eglwys, ac yn swyddog eglwys ar lefelau ardal, rhanbarthol a chenedlaethol, yn ogystal â bod yn Gydlynnydd Cymorth Cristnogol Lleol, yn gyn-Ysgrifennydd a chyn-Gadeirydd fy nghanen leol o 'Eglwysi Ynghyd', ac yn aelod cyswllt o CYTUN .

Rwy'n Gynghorydd ar Gyngor Bwrdeistref Sirol Caerffili, ac yn Gadeirydd Pwyllgor CYSAG Cyngor Bwrdeistref Sirol Caerffili, ac rwyf wedi cynrychioli CYSAG CBSC ar GCYSAGauC ers 1996.

Rwy'n gyn-aelod o Bwyllgor Gwaith CCYSAGauC, ac yn gyn-Is-gadeirydd (2008-2009) a chyn-Gadeirydd (2009-2011) CCYSAGauC, ac rwy'n dymuno cynnig i Bwyllgor Gwaith CCYSAGauC fy mhrofiad hir o gefnogi a hybu Addysg Grefyddol mewn ysgolion ledled Cymru.

Councillor D Michael Gray Caerphilly SACRE

I am a lifelong member of the Methodist Church, having been a Sunday school teacher I am an accredited local Preacher of the Methodist Church, church organist, and church officer at local, regional & national level, also area Christian - Aid Coordinator and past Secretary , Chairman of my 'ChurchesTogether' and affiliated to CYTUN .

I am a Caerphilly County Borough Councillor, Chairman of Caerphilly County Borough Council SACRE Committee and represented CCBC SACRE on WASACRE since 1996, up to the present date.

I am a past member of the WASACRE Executive Committee and also past Vice - Chairman (2008 - 2009) and Chairman of WASACRE (2009 - 2011), and wish to offer the WASACRE EXECUTIVE my long experience of supporting and projecting Religious Education throughout the schools of Wales.

3. Wyn Myles Meredith CYSAG Gwynedd

Yr wyf yn dymuno gwasanaethu ar Bwyllgor Gwaith CCYSAGC oherwydd fy mod yn ymroddedig i waith CYSAG Gwynedd yn lleol a thrwy hyn wedi mynychu a chefnogi Cymdeithas CYSAGau Cymru ers 1996 yn fy swyddogaeth fel Aelod o Gyngor Gwynedd hyd nes i mi ymddeol yn 2008. Ers hynny, yn rhinwedd fy swydd fel Stiward Cylchdaith Meirion a Dyfi 'rwyf wedi cynrychioli'r Eglwys Fethodistaidd fel cynrychiolydd enwadol.

Tra yn Aelod ar Gyngor Gwynedd rwyf wedi gwasanaethu ar sawl pwyllgor. Teimlaf bod fy mhrofiad ar y Pwyllgor Addysg ac yn Llywodraethwr yn golygu fy mod yn deall yr heriau sy'n wynebu ysgolion cynradd ac uwchradd yr ardal. Rwyf yn edmygu ymroddiad Athrawon Addysg Grefyddol a Phenathiaid Ysgolion wrth iddynt gyflwyno Addysg Grefyddol ystyrlon i blant a phobl ifanc. 'Rwy'n ymwybodol hefyd o'u hymdrechion clodwiw i sicrhau bod sesiynau addoli ar y cyd yn berthnasol i'w byd.

Wyn Myles Meredith Gwynedd SACRE

I wish to serve on the WASACRE Executive Committee as I am committed to the work of Gwynedd SACRE locally and have attended and supported the Welsh Association of SACREs since 1996 in my role as a Member of Gwynedd Council until my retirement in 2008. Since then, as part of my office as the Circuit Steward to the Meirion and Dyfi Area I have represented the Methodist Church as a denominational representative.

Whilst I was a member of Gwynedd Council I served on several committees. I feel that my experience on the Education Committee and as a School Governor means that I understand the challenges facing primary and secondary schools in the area. I admire the commitment of Religious Education Teachers and School Heads when they introduce meaningful Religious Education to children and young people. I am also aware of their praiseworthy efforts to ensure that corporate worship sessions are relevant to their world.

4. Y Cyng. Ernie Galsworthy CYSAG Merthyr Tudful

Bûm yn aelod o GYSAG ers Mai 2012, wedi i mi gael fy ethol i'r cyngor. Cyn hynny bûm yn gyngorydd rhwng 1987 a 2004, a gwasanaethais ar GYSAG Merthyr Tudful yn ystod y cyfnod hwn a mynychu cyfarfodydd CCYSAGauC yn ogystal.

Cefais fy magu mewn amgylchedd Bedyddwyr Cymreig, a than yr oeddwn yn 5 oed bûm yn byw gyda'm mam-gu, Cymraes nad oedd, yn anffodus, wedi dysgu Cymraeg i fy mam ond a wnaeth ei gorau i'm haddysgu i yn yr iaith. Wedi ei marwolaeth, fodd bynnag, collais yr iaith, ac ni ailafaelais ynnddi tan y 1990'au hwyr pan fynychais gwrs WLPAN ym Mhrifysgol Caerdydd.

Rwy'n coleddu safbwynt heddychol, a'm harwyr yw Mahatma Gandhi, John Lennon ac Iesu Grist. Yr oeddynt ill tri'n heddychwyr, a chafodd y tri eu diwedd trwy drais. Mae bod yn heddychwyr yn ddull peryglus o fyw, ac weithiau mae angen dewrder i fyw buchedd o'r fath.

Rwyf hefyd yn gynrychiolydd y cyngor ar y Pwyllgor Awdurdodau Lleol Di-niwclear; rwy'n credu bod hynny'n adlewyrchu fy nymuniad i fyw mewn heddwch.

Yr oedd fy nhri arwr yn Hindŵ, yn anffyddiwr ac yn Gristion. Er nad wyf yn cyd-fynd yn llwyr â safbwyntiau fy arwyr, mae gennyf barch mawr tuag atynt, ac rwy'n credu bod parch tuag at bob crefydd yn sylfaenol i heddwch byd-eang.

Councillor Ernie Galsworthy Merthyr Tudfil SACRE

I have been a SACRE member since May 2012 after I was elected to council. I was previously a councillor from 1987 until 2004, and served on Merthyr Tydfil SACRE during this period and also attended WASACRE meetings.

I was brought up in a Welsh Baptist environment and until the age of 5 lived with my grandmother, a Welsh speaker, who unfortunately did not teach Welsh to my mother although, did her best to teach

me. Consequently after her death I lost the language and did not pick it back up again until the late 1990's when I attended a WPLAN course at Cardiff University.

I hold pacifist views and my great heroes are Mahatma Gandhi, John Lennon and Jesus Christ, All three were pacifists and met violent deaths. Being a pacifist is a dangerous way of living and sometimes courage is needed to live this life.

I am also the council representative on the Committee of Nuclear Free Local Authorities which I believe reflects how I wish to live in peace.

My three heroes were a Hindu, an atheist and a Christian. While I do not believe totally in the views of my heroes I have great respect for them and it is respect for all religions which I believe is fundamental for world peace.

5. Gill Vaisey CYSAG Sir Fynwy

Gill Vaisey, Ymgynghorydd Addysg Grefyddol

Mae Gill Vaisey yn athrawes gymwysedig ac yn Ymgynghorydd Addysg Grefyddol sy'n arbenigo mewn addysg gynradd ac addysg y blynyddoedd cynnar.

Ar ôl astudio ar gyfer ei gradd B.Add. Anrh, gydag Astudiaethau Crefyddol fel ei phwnc arbenigol, bu'n addysgu plant oed cynradd cyn ymgymryd â swydd fel Athrawes Ymgynghorol ar gyfer Addysg Grefyddol yng Ngwent a chyflawni swydd debyg wedyn gyda Morgannwg Ganol. Ers 1996 mae Gill wedi bod yn ymgynghorydd llawrydd llwyddiannus sy'n rhoi hyfforddiant a chymorth i ALLau, Esgobaethau ac ysgolion ledled Cymru a Lloegr ac mae bellach yn adnabyddus yn genedlaethol am ei gwaith gyda phlant yn y Blynyddoedd Cynnar.

Gill yw'r ymgynghorydd proffesiynol i CYSAGau Blaenau Gwent a Sir Fynwy ac mae'n cael ei henwebu gan Sir Fynwy i fod ar Bwyllgor Gwaith CCYSAGAUC.

Mae ei phrofiad perthnasol yn cynnwys:

- Aelod gweithgar o Gymdeithas CYSAGAU Cymru ers ei sefydlu
- Wedi bod yn darparu arbenigedd proffesiynol i CYSAGau Blaenau Gwent a Sir Fynwy ers 1996
- Wedi ysgrifennu Meysydd Llafur Cytûn ar gyfer AG a deunydd cymorth, cynllunio ac asesu cynhwysfawr cysylltiedig i athrawon ar gyfer sawl Awdurdod Lleol yng Nghymru
- Hyfforddiant a gwaith ymgynghorol rheolaidd ar gyfer athrawon cynradd ac ymarferwyr y blynyddoedd cynnar ledled Cymru a Lloegr
- Rhoi hyfforddiant a chyngor i Awdurdodau Lleol ac Esgobaethau Eglwysig ledled Cymru a Lloegr

- Aelod o'r Panel Ymgynghorol Cenedlaethol Addysg Grefyddol, y bu'n gadeirydd arno am dair blynedd
- Cynhyrchu llyfrau ac adnoddau i athrawon ar gyfer Cyfnod Allweddol 1 a gomisiynwyd gan ACCAC
- Chwarae rhan a rhoi cymorth yn uniongyrchol gyda phrosiectau amrywiol gan yr Adran Addysg a Sgiliau
- Cynhyrchu a chyhoeddi adnoddau am ddim ac i'w prynu (Books at Press) i gefnogi Cwricwlwm y Cyfnod Sylfaen yng Nghymru a chwricwlwm EYFS a CA1 yn Lloegr
- Cysylltiadau clòs ag ystod eang o gymunedau ffydd a chynrychiolwyr unigol
- Aelod o Gymdeithas Ymgynghorwyr ac Arolygwyr AG y DU (AREIAC) ac aelod o'r pwyllgor gwaith gan gynrychioli Cymru am bedair blynedd a darparu seminarau'n rheolaidd ar gyfer ei haelodau

Yr ethos sy'n sail i'w hymgyngoriaeth yw hybu a chefnogi rhagoriaeth mewn addysg grefyddol mewn ysgolion a sefydliadau addysgol. Byddai Gill yn falch o gael cefnogi a rhannu ei harbenigedd gyda Phwyllgor CCYSAGAUC.

Gill Vaisey Monmouthshire SACRE

Gill Vaisey, Religious Education Consultant

Gill Vaisey is a qualified teacher and Religious Education Consultant specialising in primary and early years education.

After studying for her B.Ed. Hons. Degree, with Religious Studies as her specialist subject, she taught primary age children before taking up a post as Advisory Teacher for Religious Education in Gwent followed by a similar post with Mid Glamorgan. Since 1996, Gill has been a successful freelance consultant providing training and support for LAs, Dioceses and schools across Wales and England and is now a nationally known figure for her work with Early Years children.

Gill is the professional consultant to Blaenau Gwent and Monmouthshire SACREs and is being nominated by Monmouthshire for a place on the WASACRE Executive Committee.

Relevant experiences include:

- An active member of the Welsh Association of SACREs since its inception
- Providing professional expertise to Blaenau Gwent and Monmouthshire SACREs since 1996
- Writing Agreed Syllabuses for RE and accompanying comprehensive teachers' support, planning and assessment material for several Local Authorities in Wales
- Regular training and consultancy for primary teachers and early years practitioners across both Wales and England

- Providing training and advice to Local Authorities and Church Dioceses across Wales and England
- A member of the National Advisory Panel for Religious education, of which she was chairperson for three years
- Producing Key Stage 1 books and teachers' resources commissioned by ACCAC
- Direct involvement and support with various DfES projects
- Producing and publishing free and purchasable resources (Books at Press) to support the Foundation Phase Curriculum in Wales and the EYFS and KS1 curriculum in England
- Close links with a wide range of faith communities and individual representatives
- A member of the UK Association of RE Advisers, Inspectors and Consultants (AREIAC) and executive committee member representing Wales for four years and regularly providing seminars for its members

The ethos behind her consultancy is to promote and support excellence in religious education in schools and educational establishments. Gill would be pleased to support and share her expertise with the WASACRE Committee.

6. Vicky Thomas CYSAG Torfaen

- Rwyf wedi bod yn gwasanaethu ar y Pwyllgor Gwaith am nifer o flynyddoedd a hoffwn barhau fel aelod o'r Pwyllgor Gwaith am fy mod yn credu'n gryf bod gennyf lawer i'w gynnig o hyd i'r Gymdeithas a CYSAGau Cymru. Y Gymdeithas yw llais CYSAGau yng Nghymru sy'n brwydro'n galed i gynnal a gwella sefyllfa AG ac Addoli ar y Cyd mewn ysgolion. Mae'r cwricwlwm ysgolion yn newid yn gyflym a chredaf y gall fy mhrofiad fod o fudd i'r Gymdeithas wrth ofalu am fuddiannau CYSAGau ac ysgolion.
- Rwyf wedi bod yn Ymgynghorydd AG am dros 20 mlynedd ac ers ymddeol yn gynnar yn haf 2012 rwy'n gweithio fel Ymgynghorydd i CYSAGau Caerffili, Casnewydd, Torfaen ac Abertawe.
- Rwyf wedi bod yn chwarae rhan weithgar yng ngweithgareddau CCYSAGAUC ers ei sefydlu gan roi nifer o gyflwyniadau i CCYSAGAUC. Rwyf wedi cynrychioli'r Pwyllgor Gwaith yn eu cyfarfod(ydd) blynyddol gyda'r Gweinidog Addysg neu gynrychiolwyr Llywodraeth Cymru. Yn wir fe wnaeth y ddau gwestiwn a ofynnais i'r Gweinidog – sef galw am gyllid i ddisgyblion Cymru ar gyfer yr ymweliad blynyddol Gwersi o Auschwitz a'r Adolygiad o AG Uwchradd gan Estyn (Hydref 2013) – ill dau sicrhau cefnogaeth Llywodraeth Cymru.
- Rwy'n cynrychioli'r Pwyllgor Gwaith ar Grŵp Rhanddeiliaid Estyn, gan fynychu cyfarfodydd ac adrodd yn ôl wrth CCYSAGAUC.

- Rwyf wedi chwarae rhan fawr yn y broses o ysgrifennu dogfennau'r maes llafur cytûn a deunyddiau cymorth ac rwy'n cynghori athrawon ynghylch rhoi'r maes llafur cytûn ar waith ac ynghylch addysgu AG yn effeithiol.
- Rwyf wedi gwasanaethu ar nifer o weithgorau sy'n cydweithio gyda'r Adran Addysg a Sgiliau ac wedi gwasanaethu ar y gweithgor ar gyfer AtGyfnertu sy'n helpu i gynyddu hyder athrawon wrth ymdrin â materion cynhennus.
- Rwy'n arolygydd ysgolion cymwysedig ac wedi arolygu nifer o ysgolion cynradd ac uwchradd dan gontract i Estyn.
- Rwy'n dal i fod yn frwd dros Addysg Grefyddol fel pwnc a'r hyn y gall ei ychwanegu at y cwricwlwm a dealltwriaeth plant a phobl ifanc.

Vicky Thomas Torfaen SACRE

- I have served on the Executive committee for a number of years and wish to continue as an Executive member because I strongly believe that I still have much to offer the Association and the SACREs of Wales. The Association is the voice of SACREs in Wales who are fighting hard to retain and improve the position of RE and Collective worship in schools. The school curriculum is rapidly changing and I believe that my experience can be of benefit to the Association in serving the interests of SACREs and schools.
- I have been an RE Adviser for over 20 years and since early retirement in Summer 2012 act as a Consultant Adviser for Caerphilly, Newport, Torfaen and Swansea SACREs.
- I have taken an active role in WASACRE activities since its inception making a number of presentations to WASACRE. I have represented the Executive in their annual meeting/s with the Minister for Education or WG representatives. In fact the two questions that I have put to the Minister - namely Wales' pupils to receive funding for the annual Lessons from Auschwitz visit and the Review of Secondary RE by Estyn (Autumn 2013) – both secured Welsh Government support.
- I represent the Executive on the Estyn Stakeholders group, attend meetings and report back to WASACRE.
- I have been very involved in the writing of agreed syllabus documents and support materials and advise teachers on implementing the agreed syllabus and on teaching RE effectively.
- I have served on a number of working groups that work collaboratively with DfES and served on the working party for REsilience which helps to increase teacher confidence in dealing with contentious issues.
- I am a qualified inspector of schools and have conducted a number of inspections both primary and secondary under Estyn contract.

- I continue to be passionate about Religious Education as a subject and what it can bring to the curriculum and the understanding of children and young people.

7. Dafydd Treharne CYSAG Bro Morgannwg

1966 Pennaeth Adran AG a Dyniaethau mewn ysgol gyfun.

1974-96 Ymgynghorydd dros AG, Addysg Cyfrwng Cymraeg a Gofal Bugeiliol dros

AALI De Morgannwg ac yna yn ddiweddarach AALI Bro Morgannwg.

Ar hyn o bryd aelod cyfetholedig grŵp lliwio Mudiad Addysg Grefyddol Cymru (MAGC)

1992- 2010 Arolygydd Tim gydag Estyn ar AG, Y Gymraeg a Gofal Bugeiliol

1996 - Aelod o 'CYSAG' Bro Morgannwg

2010 -2013 Aelod o 'Cymdeithas CYSAGau Cymru'

1996-2012 Cadeirydd Llywodraethwyr ysgol gynradd Gymraeg yn y Fro, bellach in Is Gadeirydd.

2010 - Llywodraethwr Sylfaen mewn ysgol gynradd yr Eglwys yng Nghymru

2010- Warden (y Rheithor) Eglwys Ioan Fedyddiwr, Llanfleiddan, Y Bont-faen.

2013 -Vale of Glamorgan Governors Association representative on Governors Wales.

Dafydd Treharne Vale of Glamorgan SACRE

1966-1974 Head of RE and Humanities in a comprehensive school.

1974 -1996 Adviser for RE, Welsh medium education and Pastoral Care for South Glamorgan LEA and then the Vale of Glamorgan LEA.

1992- 2010 Team Inspector for ESTYN in RE, Welsh and Pastoral Care

Currently Co-opted Member of Religious Education Movement Wales (REMW)

1996 Member of Vale SACRE

2010- 2013 Member of WASACRE executive nominated by Vale SACRE.

1996-2012 Chairman of Governor in Welsh medium primary school - presently deputy chairman.

2010 Foundation Governor in CinW Primary school.

2010 Church (Rector's) Warden in St John the Baptist, Llanblethian, Cowbridge

2013 Vale of Glamorgan Governors Association representative on Governors Wales.